

© Vatican Media

Missatge final del Papa als participants en el congrés.

El Kazakhstan reviu l'«esperit d'Assís»

El papa Francesc participa en el VII Congrés
de Líders de Religions Mundials i Tradicionals

P 8-13

La setmana de santa Tecla i la Mercè

P 16-19

ràdio estel

de 8 h a 10.30 h i de 10.30 h a 14 h
El matí a Ràdio Estel

de 14 h a 15 h
Estel migdia

de 15 h a 18 h
La caravana

de 18 h a 18.45 h
Sense distància

de 20 h a 21 h
Camins

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Tortosa, 90.1
Vic, 98.4 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Andorra, 107.5 / Era Val d'Aran, 106.0

www.radioestel.cat

SEGUEIX-NOS

Download on the
App Store

BAIXA A
Google Play

Amb il·lusió i responsabilitat

Com cada mes de setembre, aquests dies tots hem reprès l'activitat pròpia de durant l'any. Es pot dir que l'arrencada del curs escolar ens permet recuperar el pols normal de la nostra societat. L'inici del calendari lectiu s'estén a les universitats, a les empreses, a les institucions públiques, als clubs esportius, a les entitats socials... També a l'Església, tot i que a l'estiu poc s'atura l'acció pastoral, celebrativa i evangelitzadora de les parròquies. En aquest context, amb l'energia d'un nou començament, s'afronta el relleu a la direcció d'aquesta publicació que cada setmana se cita amb els seus milers de lectors i subscriptors, entre els quals tenim la sort de comptar-vos. És un bon moment per renovar el nostre compromís amb els valors fundacionals d'aquest setmanari d'informació i de cultura religiosa, fundat fa més de quaranta anys per iniciativa de Mons. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa. Aquest relleu donarà continuïtat al canvi d'etapa iniciat ara fa un any a Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana* per fer possible dos projectes engrescadors, que a nivell econòmic s'han aconseguit equilibrar amb la recent fusió de les seves fundacions en una de sola, que presideix l'arquebisbe

de Barcelona. A través d'aquestes línies, també volem agrair la dedicació de Mn. Miquel Ramón durant la seva etapa al capdavant d'aquesta revista. Seguirem llegint-lo a través dels seus articles que ens relacionaran ciència i fe. Seguirem comptant amb el seu mestratge, com a consiliari.

Aquesta setmana posem en primer pla el viatge del papa Francesc al Kazakhstan, per participar al VII Congrés de Líders de Religions Mundials i Tradicionals. En el novè any de pontificat, els viatges del Sant Pare seran un eix important de la seva activitat apostòlica. Us convidem a llegir l'entrevista a Mons. José Luis Mumbiela, bisbe de la diòcesi de la Santíssima Trinitat a Almaty (Kazakhstan). La conversa amb aquest prevere nascut a Monsó (Osca) permet conèixer la realitat de l'Església d'aquest país asiàtic, a pocs dies de començar octubre, el mes missioner per excel·lència.

Tots els membres d'aquesta redacció estem a punt per explicar-vos l'actualitat religiosa amb una mirada pròpia centrada, principalment, en l'Església catòlica. Encomanats al Senyor, procurarem fer-ho amb il·lusió i responsabilitat. Ens hi voleu acompanyar?

El patronat de la Fundació Missatge Humà i Cristià, que presideix l'arquebisbe de Barcelona, ha nomenat el periodista Òscar Martí Navarro com a nou director del setmanari *Catalunya Cristiana*, en substitució del Dr. Miquel Ramón Fuentes, que continuarà a la revista com a consiliari i coordinarà l'àrea de ciència i fe. La periodista Carme Munté, fins ara cap de redacció, passa a ser-ne la sotsdirectora

Contingut

03

Editorial

05

La setmana

06

Opinió

08

En primer pla

15

Vida eclesial

24

Educació i Família

26

Reflexió

30

Carta dominical

32

Bíblia

34

Litúrgia

36

Espai lectors

38

Societat

41

Cultura

46

Agenda

47

Des del carrer

Les Jornades de Teologia d'Urgell recuperen el format presencial

PÀGINA 20-21

15

Construir el futur amb els germans migrants

Rei dels britànics... i cap de l'Església

PÀGINA 38-39

La bellesa de l'ancianitat

PÀGINA 22

47 Glòria Monés il·lustra cada setmana l'Evangelí del diumenge

La setmana en tuits

PAPA FRANCESC @PONTIFEX_ES

Us agraeixo l'acollida que m'heu dispensat i l'oportunitat de viure aquests dies de diàleg fratern al costat dels líders de moltes religions. Que l'Altíssim beneeixi la vocació de pau i unitat del Kazakhstan, país de la trobada

GEORGINA BELLES @BELLES_GG

Youtuber

86è aniversari de l'assassinat de Joan Roig i Diggles a mans de milicians, fruit de la brutal persecució que van patir els joves catòlics a finals de la Segona República i inicis de la Guerra Civil

JORDI CALLEJON @JORDICALLEJON

Professor de Filosofia

Avui he fet la primera classe de filosofia a 1r de Batxillerat. Ha tocat el timbre a les 14.20 i tots han dit: «Ja està?» Bon senyal... Pinta bé!

SANTIAGO GARCÍA MOURELO @SANTIAGOMOURELO

Professor a la Universitat Pontifícia Comillas

Espais i persones per ser escoltats. A molts només els cal això. Ni solucions, ni respostes. Només sentir-se escoltats

JAUME VIVES VIVES @JAUMEVIVESVIVES

Periodista

Una vegada em van preguntar com m'imaginava el cel i no vaig dubtar a contestar que com un banquet en una taula llarguíssima, amb tota la família propera, llunyana, bons amics... i amb una sobretaula infinita parlant, cantant i ballant. Però serà fins i tot millor. Segur

Escoltat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Entrevista a Òscar Martí

El nou director de *Catalunya Cristiana*, Òscar Martí, va ser entrevistat el 15 de setembre al programa *Sense distància*. Va comentar que «explicar la vida de l'Església amb una mirada pròpia ens ha convertit en un setmanari d'informació religiosa de referència». En aquesta línia, el periodista va assegurar que «ara cal que ens obrim a tota la societat catalana, arribant a nous públics i potenciant la nostra presència al continent digital». Igualment, va afegir que assumeix «aquesta missió amb il·lusió i responsabilitat».

L'entrevista, amb la participació del director de Ràdio Estel, Toni Hervás, es va emetre en directe dos dies després que es fes públic el nomenament, un relleu marcat per la continuïtat dins l'etapa de creixement iniciada pels dos mitjans entre la primavera i l'estiu de l'any 2021. Òscar Martí, nascut el 23 de juny del 1977 i amb estudis de Periodisme i comunicació institucional sobre religió, substitueix el prevere de Barcelona Miquel Ramón Fuentes, que continuarà vinculat a la revista com a consiliari i coordinador de l'àrea de Ciència i Fe.

Zoom

EDUARD BRUFAU

En una contraofensiva inesperada, Ucraïna ha recuperat en pocs dies fins a 6.000 km² a la regió de Khàrkiv, i ha obligat les tropes russes a replegar-se. Aquesta victòria parcial ha insuflat moral als ucraïnesos, i el president Zelenski l'ha esgrimit per reclamar a Occident l'enviament de més material bèl·lic. Ara caldrà veure com reacciona Rússia a aquest revés humiliant, i alguns experts no descarten que Moscou opti per una mobilització general i, fins i tot, per l'ús d'armes de destrucció massiva.

L'efemèride de la setmana

26 de setembre del 2002:
a Catalunya es constitueix oficialment la Plataforma Aturem la Guerra contra la guerra de l'Iraq.

DES DEL MONESTIR

«Missale Romanum»

LLUÍS SOLÀ

Monjo de Poblet

Finalment veurà (o ha vist ja) la llum la nova edició en català del missal romà d'acord amb la 3a edició típica llatina. Sembla que ha d'entrar en vigor el primer diumenge d'Advent. És un bon moment per agrair al papa Francesc la seva voluntat i decisió de clarificar la situació litúrgica del ritu romà que, des de la *Summorum Pontificum* de Benet XVI, era un xic confusa.

Objectivament, des del meu punt de vista, la missa reformada és molt millor que la d'abans del Concili, amb el benentès que es tracta de la mateixa missa i no de dos ritus paral·lels que es podrien triar segons el gust particular. I això no vol pas dir que no hi hagi detalls que es podrien corregir o clarificar. Un de petit, per exemple: les

invocacions del *Kyrie eleison* dels ritus inicials potser no haurien de formar part de l'acte penitencial, tal com passa ara en l'esquema 3r. Tanmateix l'*ordo missae* del missal de Pau VI és diàfan i clar, la sinaxi dominical, ni més ni menys, tal com l'explicava sant Justí en la seva primera *Apologia* (LXVII,3-7): els ritus inicials, amb el seu valor preparatori, que ajuden a constituir l'assemblea orant; la litúrgia de la paraula, una autèntica *lectio divina*, amb la seva riquesa de textos indiscutible en comparació amb el missal antic, l'homilia i la pregària dels fidels, feliçment recuperada, que, amb el seu caràcter universal, és la falca perfecta entre la litúrgia de la paraula i la litúrgia eucarística, entre la Paraula i el Sagrament; les

noves anàfores, 2a, 3a, i 4a, excel·lents i bellíssimes, dignes companyes de la 1a, el cànon romà, que continua tenint i hauria de tenir el lloc preferent; i l'enviament, que fa que la missa arrelhi com una vinya fecunda en la terra de la nostra realitat quotidiana.

L'Església, tots, bisbes i capellans, frares i monges, i fidels laics i laiques, hauríem de recuperar o retrobar el missal com a font privilegiada de la nostra espiritualitat, una espiritualitat que serà litúrgica o, senzillament, no serà.

La missa reformada és molt millor que la d'abans del Concili

FRANCESC ROIG QUERALT
President de Càritas Catalunya

CONTRAPUNT

La mirada de Càritas

El 4 de setembre passat, mossèn Miquel Ramón, aleshores director de *Catalunya Cristiana*, ens parlava a l'editorial de la creació de dues noves seccions vitals per al setmanari, vinculades a la família i a l'educació. En aquesta mateixa línia de novetat, neix *Contrapunt*, una columna mensual d'opinió de Càritas Catalunya en la qual la nostra entitat vol comentar diferents temes socials d'actualitat d'una manera entenedora, breu i concisa.

Per a la participació en aquesta columna comptem amb diferents col·laboradors i col·laboradores experts de diversos àmbits i experiències vitals, tant de les mateixes Càritas diocesanes com també de pensadors provinents d'altres camps, com ara la sociologia, la teologia, l'ètica, la responsabilitat so-

cial, la defensa dels drets humans, les polítiques socials o la filantropia.

Els articles d'opinió volen ser el contrapunt de la mirada de Càritas a d'altres informacions que sovint apareixen als mitjans de comunicació força mediatitzades. La nostra mirada de Càritas es fonamenta en l'experiència obtinguda en el camp de la intervenció social, en els estudis de la Fundació FOESSA i en els dels Observatoris de la Realitat Social de les Càritas diocesanes de Barcelona, Girona i Terrassa.

A través d'aquests articles d'opinió mensual volem apropar als lectors la realitat social en la

Volem apropar la realitat social en la qual s'implica Càritas

qual s'implica Càritas: l'acollida i l'acompanyament a les persones més fràgils; la cura de les persones grans; la cobertura de les necessitats bàsiques; la lluita contra l'exclusió residencial, el treball poc remunerat i la bretxa digital; la cooperació fraterna; la família i la infància en situació de risc; l'aposta per l'economia social, etc., i ajudar d'aquesta manera a reflexionar els lectors de *Catalunya Cristiana*, tant individualment com col·lectiva, sobre el present del nostre món i sobre el llegat que volem deixar a les futures generacions.

Gràcies a *Catalunya Cristiana* per facilitar-nos aquest espai de reflexió i oferir-nos l'oportunitat d'explicar millor tot el que la caritat de l'Església ofereix als entorns de la realitat que diàriament transita.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Renovem la devoció a la patrona de Barcelona

Aquest cap de setmana estem de Festa Major. La nostra estimada ciutat de Barcelona celebra amb profunda alegria la festa de la seva patrona, la Mare de Déu de la Mercè. Ella també és patrona de l'arxidiòcesi de Barcelona i de la Província Eclesiàstica de Barcelona.

Diu la tradició que la Mare de Déu, la nit de l'1 al 2 d'agost del 1218, es va aparèixer al mercader Pere Nolasc a qui va demanar que creés un orde religiós per rescatar els captius cristians segrestats per musulmans, allunyats de la seva terra i de la seva família. I així ho va fer, el 10 d'agost del mateix any, davant l'altar major de l'antiga catedral de Barcelona, en presència del rei Jaume I i del bisbe Berenguer de Palou, va fundar l'Orde de la Mercè. La missió misericordiosa d'aquest Orde és un regal, una mercè, un acte de benvolença, i per això la nostra patrona i aquest Orde reben el nom de Mercè.

L'Orde de la Mercè es va instal·lar primer en un hospital proper a la catedral i al palau reial, però ben aviat els van cedir uns terrenys prop del mar, per construir-hi un lloc on viure, un hospital pels rescatats que arribaven a port i una església. I en aquesta església, situada al mateix emplaçament que ocupa l'actual basílica de la Mare de Déu de la Mercè, hi van col·locar una bella imatge, amb un rostre que recorda molt el de les dones barcelonines que ajudaven en la feina de redempció i recuperació dels captius que feien els mercedaris.

La imatge de la Mare de Déu de la Mercè, una talla del segle XIV, s'atribueix a l'escultor Pere Moragues. Aquest

any és notícia perquè en els darrers mesos ha estat curosament restaurada. Ara ja torna a ocupar el seu cambril a la basílica de la Mercè i ja tenim el goig de poder tornar-la a visitar, de confiar-li les nostres angoixes i necessitats. Ella com a mare ens mira i ens acull amb un amor immens.

Dono les gràcies als impulsors d'aquest projecte de restauració i a tots els qui hi han col·laborat amb els seus donatius. La renovada imatge de santa Maria sota l'advocació de la Mercè ens convida a renovar també la nostra devoció a la Mare de Déu, que porta aquest títol tan expressiu i tan vinculat a la història de la nostra ciutat.

Desitjo que la renovada imatge de la nostra patrona sigui una oportunitat per animar-nos a fer-li una visita espiritual. Anem-hi més sovint, sobretot els dissabtes, dia marià per excel·lència. Hi trobarem l'afectuosa acollida del rector de la basílica i dels col·laboradors pastorals de la parròquia.

Benvolguts germans i germanes, Maria ens fa sempre el gran do –la «mercè»– de portar-nos el Crist i d'encaminar-nos cap a Ell. Maria sempre ens ajuda a posar la nostra confiança en el seu Fill. A les noces de Canà, ella va dir als servidors d'aquell àpat i encara ens diu a cada un de nosaltres: «Feu tot el que Jesús us digui» (Jn 2,5). Amb raó s'ha dit que aquestes paraules són com el testament de Maria. Renovar la nostra devoció a santa Maria ens farà ser més bons germans i estar més atents als qui pateixen.

Pelegrí de pau, diàleg i unitat

**Francesc participa en el VII Congrés de Líders
de Religions Mundials i Tradicionals**

Francesc, en un moment de la seva intervenció en el congrés.

PAPA FRANCESC
«Cal que la democràcia i la modernització no es quedin només en paraules, sinó que conflueixin en un servei concret al poble»

El 38è viatge apostòlic del papa Francesc el va portar al Kazakhstan per participar en el VII Congrés de Líders de Religions Mundials i Tradicionals. El lema del viatge era «Missatgers de pau i unitat», i així ho va voler destacar el Pontífex en el seu primer discurs a les autoritats, la societat civil i el cos diplomàtic.

El Papa va indicar que «el nostre món necessita tornar a trobar l'harmonia». Aquesta harmonia, segons Francesc, està ben representada al Kazakhstan per un instrument musical tradicional i característic: el dombra. Per al Pontífex, és «símbol de continuïtat en la diversitat i evoca la importància de no descuidar els vincles amb la vida dels qui ens han precedit, també per mitjà d'aquelles tradicions que permeten atresorar el passat i valorar tot el que s'ha rebut com a herència».

Francesc va recordar al seu discurs la visita de Joan Pau II el 2001, que va definir el Kazakhstan com a «terra de màrtirs i creients, terra de deportats i herois, terra de pensadors i artistes». La memòria del patiment del poble kazakh pot ser, segons el Papa, «un bagatge indispensable per

encaminar-se cap a un futur posant en primer lloc la dignitat de l'home».

Tornant al dombra, Francesc va dir que el mateix país «està caracteritzat per la capacitat de procedir creant harmonia entre dues cordes paral·leles». Sobretot, «ressonen al país les notes de dues ànimes, l'asiàtica i l'europea».

Francesc, a més, va expressar el seu respecte per l'afirmació del valor de la vida humana «mitjançant l'abolició de la pena de mort (...). Juntament amb això, és important garantir la llibertat de pensament, de consciència i d'expressió».

El Papa va subratllar que «cal que la democràcia i la modernització no es quedin només en paraules, sinó que conflueixin en un servei concret al poble: una bona política feta d'escolta de la gent i de respostes a les seves necessitats legítimes d'una implicació constant de la societat civil i de les organitzacions no governamentals i humanitàries, amb una atenció particular pel que fa als treballadors, els joves i els sectors més febles».

Al final del seu discurs, el Papa es va referir a la guerra a Ucraïna: «Ca-

da cop és més urgent la necessitat d'estendre el compromís diplomàtic en favor del diàleg i de la trobada (...). És hora d'evitar la intensificació de rivalitats i l'enfortiment de blocs contraposats.»

El Papa va afirmar que calen línies en l'àmbit internacional que «permetin els pobles entendre's i dialogar».

Les religions, font de convivència

El paper de les religions va estar al centre del discurs del Papa en el congrés, que es va adreçar a una audiència de més de 100 delegacions de 50 països. Segons el Bisbe de Roma, «allò sagrat no ha de ser un puntal del poder i el poder no ha d'apuntalar-se amb sacralitat». Les religions, va dir Francesc, poden tornar a ser reconegudes com a «condició essencial per a un desenvolupament veritablement humà i integral».

El Papa va insistir en el fet que és hora de «superar el recel i el menyspreu per la religió, com si fos un factor desestabilitzador de la societat moderna» i va posar en relleu que «les religions no són problemes, sinó part de la solució per a una convivència més harmònica».

Segons Francesc, la llibertat religiosa no s'ha delimitar només a la llibertat de culte i va destacar que les religions han d'assumir quatre grans reptes globals.

El primer és el llegat que deixa la pandèmia. En aquest sentit, els líders religiosos han d'ajudar «els germans i germanes del nostre temps a no oblidar la vulnerabilitat que ens caracteritza», a no deixar-se «atrapar en les trampes del guany», a no afavorir «un desenvolupament insostenible» i a no deixar-se «anestesiats pel consumisme». Per a Francesc, el camí passa per tenir cura de la humanitat en totes les seves dimensions, començant per l'escolta als més febles.

El segon repte és la pau. Per això, va convidar els homes de fe a ser els primers «a purificar-se de la presumpció de sentir-se justos (...); alliberem-nos d'aquestes concepcions reduccionistes que ofenen el nom de Déu amb la rigidesa, l'extremisme i el fonamentalisme, i el profanen amb l'odi, el fanatisme i

el terrorisme».

Com a tercer desafiament, va assenyalar l'acollida fraterna perquè «tot ésser humà és sagrat i és, sobretot, tasca nostra, la de les religions, recordar-ho al món». Finalment, va subratllar la cura de la Casa Comuna, per la qual cosa «és fonamental afavorir i promoure la custòdia de la vida en totes les seves formes».

La conquesta de la pau

«Des de la creu de Crist aprenem l'amor, no l'odi; aprenem la compassió, no la indiferència; aprenem el perdó, no la venjança. Els braços estesos de Jesús són l'abraçada tendra amb la qual Déu ens vol acollir. I ens mostren la fraternitat que som cridats a viure entre nosaltres i amb tots.» Era la reflexió del papa Francesc durant la missa que va presidir a la plaça de l'Exposició de Nur-Sultan.

El Pontífex va recordar que els moments de cansament i de prova són situacions en les quals «ens mossega la serp de la desconfiança, que injecta en nosaltres els verins de la desil·lusió i del desànim, del pessimisme i de la resignació».

Segons Francesc, cal no d'oblidar tot el que s'ha patit, perquè podem caure en la temptació que és cosa del passat i que el camí del bé ja està encarrilat per sempre: «La pau mai no s'aconsegueix d'un cop per sempre, es conquista cada dia, de la mateixa manera que passa en la convivència entre les ètnies i les tradicions religioses, el desenvolupament integral i la justícia social.»

El Papa va convidar a mirar Jesús i a aprendre del seu amor «universal i crucificat», i va recordar que, davant del mal, el Pare «ens ha donat a Jesús, que s'ha fet proper a nosaltres d'una manera que mai no ens hauríem imaginat» i que «aquesta és la grandesa infinita de la divina misericòrdia».

Després de la missa, va agrair l'acollida i l'esforç per la seva visita i va demanar novament la pau a Ucraïna: «No ens acostumem a la guerra, no ens resignem al que és inevitable. Què ha de passar encara, quina quantitat de morts hem d'esperar abans que les rivalitats cedeixin el pas al diàleg per al bé de la gent, dels pobles i de la

El Papa prega davant d'una icona de la Mare de Déu, el 14 de setembre, quan va celebrar una missa a Nur-Sultan.

©Vatican Media

Compromís dels líders

Al terme de la lectura de la declaració final a la sala de conferències del Palau de la Independència de Nur-Sultan, Francesc va cloure el VII Congrés de Líders de Religions Mundials i Tradicionals posant en relleu que «hi ha massa odi i divisions, massa falta de diàleg i de comprensió de l'altre».

El Papa va finalitzar la seva visita remarcant la importància del congrés que, des del seu naixement el 2003, referma l'aportació positiva de les tradicions religioses al diàleg i a la concòrdia entre els pobles.

El Pontífex va comentar que la declaració final afirma que «l'extremisme, el radicalisme, el terrorisme i qualsevol altra incitació a l'odi, a l'hostilitat, a la violència i a la guerra, qualsevol motivació o objectiu que es proposin, no tenen cap relació amb l'autèntic esperit religiós i han de ser rebutjats amb la determinació més rotunda, han de ser condemnats, sense condicions i sense "peròs"». A més, va assenyalar, «el respecte mutu i la comprensió han de ser considerats essencials i imprescindibles en l'ensenyament religiós».

Continuant el seu discurs, Francesc va afirmar que hi ha «un vincle sa entre política i transcendència, una sana coexistència que conservi els àmbits diferenciats».

El Papa va ressaltar que l'Església catòlica «també creu en la unitat de la família humana» i que «tots els pobles formen una comunitat». Així, va manifestar el desig de la Santa Seu de continuar participant en aquests congressos perquè «el camí del diàleg interreligiós és un camí comú de pau i per la pau. El diàleg interreligiós ja no és només una possibilitat, és un servei urgent i insubstituïble per a la humanitat, per a la lloança i glòria del Creador de tots».

Francesc va recordar que les grans savieses i religions estan cridades a donar testimoni de l'existència d'un patrimoni espiritual i moral comú, que es fonamenta sobre dos pilars: la transcendència i la fraternitat. I aquest és l'esperit que impregna la declaració del congrés, del qual, en conclusió, el Papa va destacar tres idees: pau urgent, dones més respectades, reconegudes i incloses, i construir un món pensant en els joves.

humanitat?»

Francesc va destacar que l'única sortida és la pau i que l'únic camí per arribar-hi és el diàleg.

Comunitat local

En el seu darrer dia al Kazakhstan el Papa va visitar la catedral de Nostra Senyora del Perpetu Socors per tenir una trobada amb la comunitat catòlica local. Francesc els va subratllar tres coses: que a l'Església ningú no és estranger, la importància que en una comunitat té la memòria del passat i que la fe cristiana és una cosa viva que es transmet amb la vida més que no pas amb les paraules.

Per al Pontífex, «ser petits ens recorda que no som autosuficients. Que necessitem Déu, però també els altres. Les germanes i germans d'altres confessions. És el deure particular de l'Església en aquest país: no ser un grup que es deixa arrossegar per les coses de sempre, o que es tanca en la seva closca perquè se sent petita, sinó una comunitat oberta al futur de Déu».

PAPA FRANCESC
«Les religions no són problemes, sinó part de la solució per a una convivència més harmònica»

«No ens acostumem a la guerra, no ens resignem a allò inevitable»

«El Kazakhstan s'ha beneficiat d'aquest “esperit d'Assís” que Joan Pau II volia per a tothom»

Mons. José Luis Mumbiela, president de la Conferència Episcopal d'Àsia Central

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Amb molta il·lusió ha viscut la comunitat catòlica del Kazakhstan la visita del papa Francesc. Ja el 2001 Joan Pau II va ser al país, deu anys després de la proclamació de la seva independència, i l'Església del Kazakhstan somiava que Francesc també pogués visitar-los. Parlem amb Mons. José Luis Mumbiela, bisbe d'Almaty, la ciutat més poblada del Kazakhstan, i també president de la Conferència Episcopal d'Àsia Central, sobre aquesta visita papal.

Per què era important que Francesc participés en aquest congrés?

Ha tingut una importància immensa. El primer congrés que es va celebrar va ser important per la novetat i la intuïció que fos una continuïtat governamental, laica, seglar, de la reunió que Joan Pau II va impulsar a Assís. És a dir, la idea era continuar en el món polític, diguem-ne, l'«esperit d'Assís» de Joan Pau II. Aquesta era la intuïció i va ser una idea boníssima la de continuar en un fòrum no d'iniciativa religiosa, sinó política, aquest diàleg com a model d'un país, però també com una crida al diàleg internacional. Aquest congrés, doncs, va ser molt important, molt sonat, però després aquests congressos han anat baixant el to, la importància i la qualitat. Potser s'ha valorat més la forma que el contingut i fa la impressió que el Papa, amb la seva visita, realment ha relançat aquest congrés d'una manera exponencial, còsmica podríem dir, perquè ha adquirit una rellevància internacional i actual també a causa de les circumstàncies de la nostra societat, del nostre món d'avui, ple de conflictes. Ha estat una

benedicció per relançar el contingut més que la forma i per animar a unes conclusions més pràctiques i no purament formals, sinó de compromís sobre el diàleg, sobre crear alguna cosa comuna en benefici de tothom.

Com ha viscut l'Església kazakh aquesta visita?

Ha suposat una alegria immensa després dels 20 anys de la visita de Joan Pau II. Ha estat una petita sorpresa, tot i que sempre havíem estat esperant que vingués. Crec que ha servit per refermar la fe de molts. Alguns van veure Joan Pau II; d'altres no; hi ha gent nova, que tenia la il·lusió de veure el Cap de l'Església... ha estat una oportunitat històrica que ha servit per celebrar la fe «sense estar-se de res», perquè som una parròquia petita, una comunitat petita. Són molts els sentiments que han motivat els catòlics per trobar-se amb el Papa, però sobretot ha estat ser amb qui és el Cap visible de l'Església a la terra, qui ens uneix a tots de diferents nacionalitats, ètnies, cultures, llenguatges... aquesta és la gran meravella de la unitat que el Papa transmet. D'altra banda, per a l'Església ha suposat una revalorització en l'àmbit social al Kazakhstan: veure la importància de l'Església no només per a nosaltres, sinó per al país. El Papa ha vingut com a Cap de l'Església catòlica, és el seu paper en el món. Aquesta petita Església que és al Kazakhstan, a escala mundial, té una importància més gran que la que pugui tenir en les petites comunitats. Cal veure amb humilitat, tot s'ha de dir, la grandesa del poble de Déu.

El govern kazakh manté un compromís fort amb el diàleg intercultural i interreligiós, de quina manera

«No s'ha de veure els russos com si tots fossin iguals, això és una gran injustícia»

El bisbe Mumbiela va presentar la jornada del Domund a la seu d'Obres Missionals Pontifícies el 2021.

pot ser exemple per a altres nacions?

Aquest és el gran desig. En aquests 30 anys d'independència del Kazakhstan el govern ha tingut, com molts, mals exemples de corrupció, problemes... però una cosa molt positiva que ha tingut, i que penso que és modèlic per a tothom, és fomentar el diàleg entre les diferents religions i ètnies; fomentar la idea que som un sol poble malgrat que hi ha diferents nacionalitats; fomentar la unitat, independentment que hi hagi diferents religions. Però fomentar el diàleg no només a nivell oficial, dels grans líders del país, sinó als pobles i ciutats creant taules de diàleg i trobades de fraternitat de diferents maneres. El Kazakhstan ha intentat fer no només alguna cosa beneficiosa per a ell mateix, sinó esdevenir un model per a altres països que viuen situacions semblants. Creiem que pot ser un bon exemple, almenys és un bon intent,

del que s'està fent i del que es pot fer. El Kazakhstan s'ha beneficiat d'una pau social al llarg d'aquests 30 anys. Com és ben sabut, va haver-hi problemes al gener, però són episodis esporàdics que no han de tancar una història de 30 anys que podia haver estat molt pitjor i que ha estat una bassa d'oli en aquest món de diàleg interreligiós i interètnic. El Kazakhstan s'ha beneficiat d'aquest «esperit d'Assís» que Joan Pau II volia per a tothom i que en aquest país s'ha promogut des del govern.

Quin és el paper de l'Església en aquest diàleg?

L'Església local participa en totes les trobades que s'organitzen en àmbits de govern, autonòmic, de ciutats o de pobles, que es proposen. L'Església sempre hi és per participar en aquestes trobades, per promoure-les i per crear altres espais d'amistat i unitat al poble del Kazakhstan. L'Església es compromet en aquest diàleg.

L'arxidiòcesi de la Mare de Déu de Moscou va organitzar una peregrinació al Kazakhstan amb motiu d'aquest congrés. En l'actual context bèl·lic entre Rússia i Ucraïna, quin missatge va transmetre aquesta peregrinació?

Crec que ha estat un gran missatge d'unitat a l'Església i amb tota l'Església perquè Rússia no és tan sols els qui van a la guerra. Rússia són també els qui continuen pregant per la pau, tinguin les idees que tinguin. No s'ha de veure els russos com si tots fossin iguals, això és una gran injustícia, i ho dic amb tot el meu cor. Hi ha russos que volen pregar, que se senten units amb l'Església i que pateixen aquesta situació. Aquesta peregrinació volia crear lligams d'unitat, amb aquest missatge de la visita del Papa: «Missatges de pau i d'unitat.» Ells volen mantenir-se units en l'Església perquè saben que l'Església els estima. Em fa la impressió que els russos, de vegades, són molt criticats, però nosaltres estimem els nostres germans, els ucraïnesos i els russos. Jo crec que es mereixen tota aquesta estimació perquè els nostres germans necessiten sentir-se estimats, encomanats i pregats. I això és el que hem intentat fer.

Aquesta setmana tenim present la Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat, celebrem Santa Tecla i la Mercè, assistim a les Jornades de Teologia d'Urgell i ens apropem al drama de les inundacions al Pakistan

Construir el futur amb els germans migrants

VATICAN NEWS
Ciutat del Vaticà

No són invasors, ni destructors, ni usurpadors, sinó treballadors ben disposats, instruments per «conèixer millor el món i la bellesa de la seva diversitat», portadors de «dinàmiques revitalitzants i animadors de celebracions vibrants». És la crida per canviar l'enfocament i la percepció dels «germans» migrants, la que fa el Papa en el seu missatge per a la 108a Jornada Mundial del Migrant i Refugiat, que se celebra el 25 de setembre.

Construir el futur amb els migrants i els refugiats és el títol del document en el qual el Pontífex subratlla que «ningú no ha de ser exclòs». El projecte de Déu és «essencialment inclusiu» i «situa al centre els habitants de les perifèries existencials».

Es tracta de reconèixer i valorar el que cadascun d'ells pot aportar: «El seu treball, la seva capacitat de sacrifici, la seva joventut i el seu entusiasme enriqueixen

les comunitats que els acullen. Però aquesta aportació podria ser molt més gran si es valorés i s'hi donés suport mitjançant programes específics. Es tracta d'un potencial enorme, disposat a manifestar-se, si se li ofereix l'oportunitat.»

Certament, assenyalava el missatge, «la presència dels migrants i refugiats representa un repte enorme», però també «una oportunitat de creixement cultural i espiritual per a tothom».

Gràcies a ells «podem madurar en humanitat i construir plegats un «nosaltres» més gran», diu el Bisbe de Roma. Això genera «espais de confrontació fecunda entre visions i tradicions diferents» i descobrim «la riquesa que tenen religions i espiritualitats desconegudes per a nosaltres».

L'arribada de migrants i refugiats catòlics ofereix, de fet, «energia nova a la vida eclesial de les comunitats que els acullen», assegura el Papa.

«Angels Unwares», escultura dedicada als migrants de l'artista canadenc Timothy P. Schmalz a la plaça de Sant Pere de Roma.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Festa Major: modernitat i tradició

Acceptem-ho. Un dels aspectes de la benaurada modernitat és la ruptura amb el passat; no un menyspreu per la tradició, sinó l'oblit deliberat i la falta d'autoritat d'allò vell perquè no és nou. Modernitat i tradició; fe i raó, binomis especialment recurrents durant el pontificat de Benet XVI.

Aquests dies, i a propòsit de la Festa Major de la Mercè, em preguntava quina raó hi ha per deslligar l'origen religiós de la festa barcelonina. Al programa de la Mercè des del 2015 ja no s'anuncia la missa i, evidentment, no apareix cap processó ni cant dels goigs... En canvi, a Santa Tecla, per exemple, aquests dies s'anuncia.

Les cercaviles de festes majors tan típiques com la de Vilafranca o la de l'Arboç continuen vinculant-les a la processó.

Els diables obren pas amb els àngels, les moixigangues (que acrobàticament representen escenes de la Passió) i els mateixos castellers (l'origen del qual eren els balls de valencians o les moixigangues) es combinen amb altres elements festius no religiosos que van davant del sant.

Silenciar l'origen religiós de la festa és ideologia. Fa poques setmanes llegia el que deia el papa Francesc, al Canadà, davant dels indígenes tan maltractats per una colonització que triturava cultures... Però de vegades també hi ha un tipus de colonització ideològica que amenaça tradicions, cultures i vincles religiosos. Silenciar la cultura, amagar les arrels, no és només descontextualitzar i desmemorar, és negar-nos a nosaltres mateixos. Si la festa de la Mercè es diu «Mercè» deu ser per alguna cosa.

JORDI SÀNCHEZ TORRENTS

Professor d'Antropologia i consiliari a Blanquerna

Tarragona

La ciutat fa la festa major, llarga com mai, per commemorar set segles de l'arribada del braç de la santa

Santa Tecla, la patrona que enalteix Tarragona

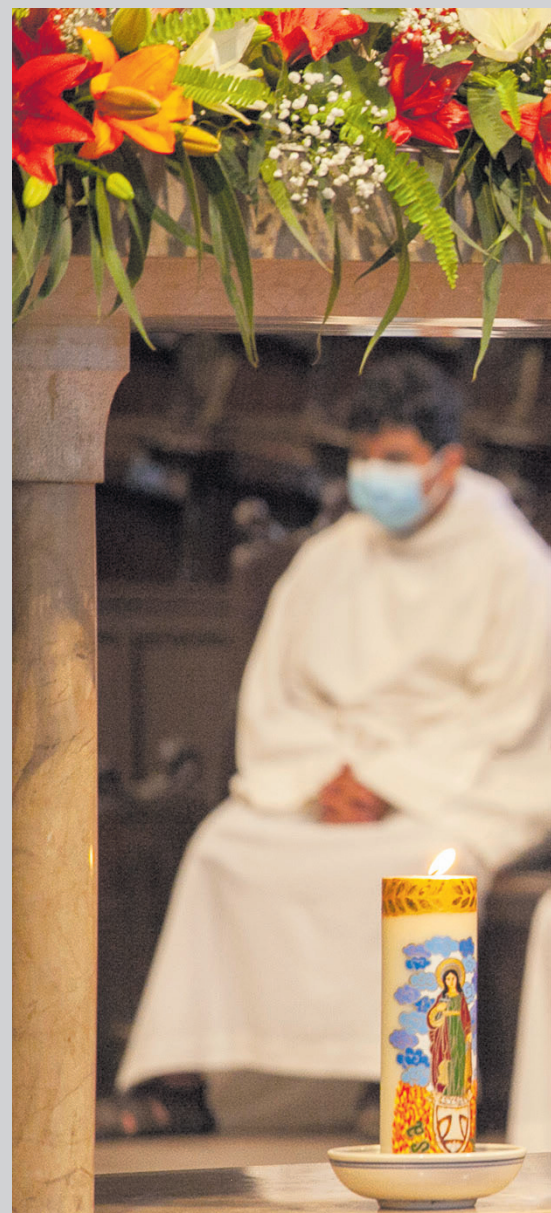
JOAN BORONAT
Tarragona

La societat tarragonina no només ha sabut mantenir viva la tradició i el sentit de la festa de Santa Tecla, sinó que any rere any la millora, i en el seu manteniment esdevenen clau les entitats, pel que fa a la recuperació de molts elements històrics que la fan única i una de les millors festes majors del país.

Enguany es commemoren els 700 anys de l'arribada a Tarragona del braç de santa Tecla i per aquest motiu la ciutat està vivint una festa major lluïda, pregonada a la plaça de la Font des del balcó de l'Ajuntament, per la periodista tarragonina Danae Boronat. D'aquí una programació festiva més prolongada que mai, en la qual s'inclouen actes populars, culturals, d'esbarjo, concerts i revetlles, units a les solemnitats dels actes religiosos amb manifesta devoció.

En la singularitat de l'efemèride s'ha programat l'espectacle inaugural del programa inspirat en una dona: Tecla, que es desdibuixa en quatre rols diferents que simbolitzen diverses àrees de la seva vida, titulat *Setembre*, dirigit pel dramaturg Marc Chornet. O també el Gremi de Marejants recuperant el Ball de Titans, relacionat amb la mitologia grega.

Santa Tecla 2022 propicia també la publicació d'un llibre sota el títol, *Operació Tecla*, del qual és autor Joan Carles Blanc, tant del text com de les il·lustracions. Un relat diferent basat en la història, tradició i religiositat popular, des dels inicis de l'edat mitjana fins a l'actualitat, recollit en quatre capítols, de com santa Tecla esdevé patrona de Tarragona. També l'estre-

na del documental *El viatge de les relíquies de Santa Tecla*. I encara un altre llibre: *La Catedral de Tarragona. Arquitectura, discursos visuales y liturgia (1150-1350)*.

El dia 23, festivitat de Santa Tecla, la diada ve marcada per l'ofici pontifical, amb l'anada a la catedral a un quart de deu del matí, des de la plaça de la Font, amb el seguici popular acompanyant les autoritats, i la prèvia salutació a la Senyera pels trompeters municipals. El braç de santa Tecla, en mans de l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Joan Planellas, és traslladat des de la seva capella lateral del temple metropolità i primat fins als peus de l'altar major. L'ofici, presidit per l'arquebisbe, que pronuncia l'homilia, compta amb els cants dels Cors i Orquestra dels Amics de la Catedral i organistes, i finalitza amb el cant dels goigs i veneració

MCS Arquebisbat Tarragona

Relíquia del braç
de santa Tecla.

SALVADOR FÀ
«L'emoció que es viu
durant l'entrada del braç
de santa Tecla a la
catedral, el dia 23
a la tarda, és una explosió
de sentiments»

de la relíquia.

A la tarda, la processó del braç de santa Tecla, amb sortida del Pla de la Seu, recorre els principals carrers de la Part Alta, amb la participació del seguici popular. A la tornada es viu un dels moments més espectaculars. Com remarca Salvador Fà, comissari del projecte Santa Tecla 700, «l'emoció que es viu durant l'entrada del braç de santa Tecla a la catedral, el dia 23 a la tarda, és una explosió de sentiments».

Enguany, però, les festes no s'acaben el 23 a la nit amb l'esclat del castell de focs que posa la cloenda. Diumenge 25, tanquen amb un concert extraordinari, en dues funcions, atesa la demanda d'entrades. *Vesperae Tarraconensis* a la catedral, un concert de grans dimensions que omplirà el temple de so. Una formació musical amb més

de 150 persones i marcat accent tarragoní, especialment en l'apartat coral. Ensemble O Vos Omnes, Cor de la URV, Cor Da Capo, Cor In Crescendo i Cor Ciutat de Tarragona. Els solistes Marta Mathéu i Roger Padullés sumaran les seves veus a aquesta plantilla que es veurà completada per un grup instrumental de 12 vents, sota la batuta del director de la Banda Unió Musical de Tarragona (BUMT) Jordi Masip, l'orgue de la catedral, amb un dels millors organistes del país, Juan de la Rubia. El director de l'obra musical és Xavier Pastrana i els lligams amb la Festa Major de Santa Tecla són ben presents al concert. En alguns moments, la música deixa entreveure algunes melodies fàcilment reconeixibles per aquells que viuen les festes de Santa Tecla en tota la seva amplitud.

700 vegades visca Santa Tecla!

ANDREU MUÑOZ MELGAR

Director dels museus
diocesans de Tarragona

Aquest 23 de setembre cloem a Tarragona les celebracions dels 700 anys de l'arribada de la relíquia de santa Tecla. Fa un any us sintetitzava la història i significació del fet. En resum, el culte de la santa a Tarragona es documenta l'any 1091 en el context de la restauració jurídica de l'arxidiòcesi després de l'impàs islàmic. La catedral fou dedicada a santa Tecla. Esdevenia un símbol de la legitimació espiritual i històrica en la restauració de la metropolitana.

Al segle XIV, l'arquebisbe Ximeno Martines de Luna, el paborde, el Capítol i la ciutat sol·licitaren al rei Jaume II que intercedís al rei d'Armènia de Cilícia per obtenir una relíquia de la santa. El rei Jaume accedí i fou enviada per mar una expedició rumb a la cort del rei Oshin que arribà a destí a mitjans de febrer del 1320. Obtinguda la relíquia, tornaren a Barcelona dipositant-la a la catedral. De Barcelona fou traslladada a Tarragona desembarcant-la a Salou i conduïda a l'església de Constantí.

La processó de translació a la catedral s'esdevingué, probablement, el 17 de maig del 1321. Fou una manifestació apoteòsica mai vista amb la participació de tots els estaments civils i religiosos, el poble i presidida per l'arquebisbe Ximeno amb la participació del rei Jaume i l'infant Alfons entre altres notables. L'esdeveniment fou la culminació del procés d'institucionalització de l'Església de Tarragona des de la seva restauració. També fou el preludi de la seqüència de processons que han arribat fins als nostres dies després de 700 anys.

Aquest 23 de setembre, festivitat de Santa Tecla, revivim d'una manera especial la solemne processó i el braç de la santa surt pels carrers de la Part alta empeltant-se de nou en el cor de les tarragonines i tarragonins. I és que poques manifestacions tenen un poder integrador tan gran com Santa Tecla capaç d'unir passat i present, creients i no creients, fe i tradició, litúrgia i celebració popular... 700 anys obrant aquest miracle; 700 vegades, visca Santa Tecla!

UN NOU LLINDAR

320 presos de Mallorca participen en el Sínode

Vam tenir molt d'interès, a l'hora de plantejar-nos la fase diocesana del Sínode, que els presos hi fossin presents, com també altres col·lectius. I així va ser. Van respondre-hi tres-cents-vint presos repartits en els diversos mòduls. La primera paraula per a ells ha estat d'agraïment per la valuosa aportació que han fet sobre la visió que tenen de Jesús i de l'Església, i els suggeriments que ens han fet arribar. Teníem molt d'interès que tant ells com els joves, que han estat quasi un milenar, s'ajuntessin a les més de tres mil persones que han participat en el Sínode. Ha estat molt positiu compartir la visió que des de la presó es té de l'Església i el lloc que ocupem dins la societat mallorquina. L'aportació ha estat concreta, sincera i ens ajuda molt a conèixer-nos, valorar-nos, apreciar-nos, donar espai al diàleg i, en el cas del Sínode, a «caminar junts» per una societat millor i uns cristians que hi hem de contribuir des de qualsevol situació, també des de la presó. Som conscients que la situació que es viu a la presó no és fàcil, però volem ser-hi presents a través del voluntariat dels capellans, religiosos, religioses, laics i laiques. La dedicació d'aquests voluntaris, que amb les seves aportacions i comentaris els presos valoren tant, mostra com a molt necessària la presència de l'Església dins la presó i és qualificada d'excel·lent. Volem que la presó sigui un espai de recuperació de la dignitat humana, un lloc de rehabilitació en tots els sentits. La Pastoral penitenciària ho té com objectiu i vol acompanyar els presos, ja que són molts els qui manifesten la seva fe en Jesús i el veuen com a referent i model de vida.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

 Barcelona**L'arquebisbat de Barcelona ha restaurat la talla gòtica amb el suport de la Generalitat**

La imatge de la Mare de Déu de la Mercè torna a la basílica

REDACCIÓ

La talla gòtica de la Mare de Déu de la Mercè torna al seu cambril de la basílica barcelonina el 24 de setembre, solemnitat d'aquesta advocació i festa major de Barcelona. L'arquebisbat de Barcelona ha restaurat la figura original al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRBMC), amb el suport de la Generalitat de Catalunya. La imatge de fusta del segle XIV ha recuperat la seva silueta original després de nou mesos de restauració.

L'escultura de la Mare de Déu de la Mercè és una talla de fusta policromada i daurada, d'època gòtica (cap a l'any 1361), l'autoria de la qual s'atribueix a Pere Mo-

ragues, escultor, arquitecte i orfebre barceloní. Més enllà del valor històric i artístic, la imatge forma part d'un dels principals conjunts de patrimoni cultural immaterial del país a causa de la seva estreta vinculació amb l'orde mercedari, present en vint-i-tres països, i al seu patronatge sobre la ciutat de Barcelona, que es remunta al segle XVII, i que va donar lloc a les festes de la Mercè.

En els darrers cent anys només havia estat restaurada dues vegades (el 1939 i el 1989) i, fins mesos enrere, la imatge presentava diversos aixecaments i pèrdues de les capes de preparació i pictòriques, a més de la pols ambiental i contaminació.

Durant la restauració, es va poder visitar per al culte la rèplica que va fer l'escultor Josep Barbero a la segona meitat del segle XX.

Així doncs, a partir del 24 de setembre es pot tornar a venerar la talla gòtica restaurada de la patrona de Barcelona, que recupera el seu cambril a la basílica de la Mare de Déu de la Mercè. Aquest dia, a les 10.30, el cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, presideix la missa amb motiu de la solemnitat de la Mare de Déu de la Mercè. Concelebra l'Eucaristia Salvador Cristau, bisbe de Terrassa; Agustí Cortés, bisbe de Sant Feliu de Llobregat; i els bisbes auxiliars de Barcelona Sergi Gordo i Javier Vilanova.

Durant el procés de restauració, es va fer una neteja a fons de la imatge que va permetre obtenir un bon estat de conservació i una bona qualitat tècnica d'execució. També es va enretirar la base i tots els elements metàl·lics que la subjectaven a la talla original per tal de recuperar la silueta original de la talla de fusta del segle XIV.

La neteja amb l'eliminació dels retocs a la cara de la Mare de Déu i a les mans va posar al descobert el cop al front de la imatge amb pèrdua de suport i reomplert amb massilla. La documentació fotogràfica antiga ja mostrava aquest impacte que va patir durant la guerra civil. També han sortit a la llum nombroses ratllades a la zona del coll i l'escot provocades per les joies i petits forats fets per les agulles que subjectaven els vestits de roba d'aquesta imatge.

La restauració s'ha fet al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya.

El tema va ser «El camí de la bellesa: art, naturalesa i Déu»

Les Jornades de Teologia recuperen el format presencial

M. C. ORDUÑA
La Seu d'Urgell

Les Jornades de Teologia han tornat enguany al format habitual i es van convocar del 30 al 31 d'agost a la Sala Sant Domènec de la Seu d'Urgell, amb una gran resposta d'inscrits. Orientades als mestres i professors de religió, als catequistes i als seglars amb ganes d'aprofundir en temes de creixement espiritual i teològic, enguany el tema elegit fou *El camí de la bellesa: art, naturalesa i Déu*. Les Jornades foren presidides per l'arquebisbe Joan-Enric Vives, i van comptar amb la presentació del delegat d'Ensenyament, Mn. Pepe Chisvert, ja que la Delegació d'Ensenyament organitza cada any l'activitat.

Els dos ponents van ser enguany la Dra. Rosa Ribas, professora d'història de l'art a la Facultat d'Història Antoni Gaudí, i el Dr. Francesc Torralba, professor de la Universitat Ramon Llull.

La Dra. Rosa Ribas va tractar en profunditat el tema de la simbologia en l'art. Va articular el seu discurs en tres apartats. En el primer bloc, va parlar del tractament de l'infinit com un símbol que no se cita directament a la Bíblia, però del qual es parla indirectament; de l'espai creat: el cel, la terra i l'aigua; de l'espai habitat, com les ciutats o els santuaris, i de l'espai més enllà de l'espai, és a dir, del Paradís.

També va parlar dels símbols gràfics: les combinacions de lletres com la coneguda alfa i omega («Jo soc l'Alfa i l'Omega, el principi i la fi» Ap 21,4-6); la utilització dels números com una simbologia compartida que pot indicar excel·lència, totalitat, perfecció, cosmos, universalitat o responsabilitat humana; l'ús dels colors i la seva simbologia; i també parlà àmpliament de les imatges utilitzades dels animals i el simbolisme que amaguen quan són utilitzats com a codi: el peix, l'anyell, el pelicà, el lleó, l'au fènix, el paó reial

o el colom, entre d'altres.

En el segon bloc, les representacions del Déu Trinitat, repassant les imatges abstractes o figuratives de Déu Pare i de l'Esperit Sant, Ribas va assenyalar les diferències entre el triangle equilàter, l'ull de la providència, tres cercles entrellaçats, les tres finestres d'una torre entre d'altres; va analitzar la simbologia dels hostes d'Abraham, la triple imatge de Crist, el fill a la dreta del pare, la Trinitat amb l'esfera celeste, la coronació de Maria; també feu un repàs de les imatges de Déu: *Dextera Domini*, l'Ancià dels dies, l'Emperador celestial i el Júpiter cristià, i de les representacions de l'Esperit Sant: el colom, les llengües de foc, la llum.

Va acabar les seves didàctiques al·locucions amb un exhaustiu repàs de les imatges de Crist en l'art, començant per les primeres, que es mantenen entre el símbol i la figura, centrant l'atenció en el rostre del Senyor i la recerca de la vera icona que en fan els artistes, com es fixa la icona, què significa la figura del Crist en majestat en el romànic: la majestat del jutge universal. Per acabar, va tractar el Crist sofrent del gòtic, l'home perfecte del Re-

Els dos ponents van ser Rosa Ribas, professora d'història de l'art a la Facultat d'Història Antoni Gaudí, i Francesc Torralba, professor de la Universitat Ramon Llull

naixement i el Crist del barroc i tractament de la imatge de Crist en els segles XIX i XX.

Bellesa i lletjor en la postmodernitat

Delasevabanda, Dr. Francesc Torralba va tractar la bellesa i la lletjor en la postmodernitat, la *via pulchritudinis*, i finalment, va tractar de la bellesa i la bondat com una unitat, seguint el concepte que suggereix el filòsof Ludwig Wittgenstein.

La primera ponència va ser una reflexió sobre què són la bellesa i la lletjor, un tema sobre el qual han reflexionat molts filòsofs contemporanis i que ha estat tractat a bastament des de la postmodernitat. Hi ha moltes i diverses percepcions de la bellesa, que marquen generacions senceres i manera d'entendre el món i la realitat. Malgrat aquestes diferències, hi ha d'haver un consens mínim: el que estableixen els cànons de bellesa més temporals superat per les concepcions de l'harmonia, de la bondat i del benestar comú.

En el segon bloc, el Dr. Tor-

L'arquebisbe Joan Enric Vives va presidir les jornades.

ralba va parlar en profunditat de la *via pulchritudinis*, és a dir, allò que és pulcre, bonic. Va revisar com al llarg de la història un dels camins per acostar-se a Déu és el camí de la bellesa. Ho va fer a través del pensament de dos filòsofs diferents: Hans Urs Von Balthasar i Romano Guardini.

Va destacar com el teòleg i sacerdot Von Balthasar posa per davant l'amor i, d'aquesta manera, la bellesa és el resultat de l'amor. És un amor que cura la culpa, el patiment, el sense sentit de l'absurditat i de la mort. Seguint el fil del pensament de Guardini, que es pot trobar a la seva obra *L'essència de l'obra d'art*, va desgranar què passa amb la bellesa en relació amb la natura, pintura, escultura i especialment la música, disciplines que es caracteritzen per poder elevar-nos a Déu.

En el tercer bloc, va parlar de la bellesa i la bondat: escatir o explorar la bellesa i anar més enllà amb la bondat. La investigació de la bondat ens porta a l'ètica. La bondat i la bellesa són u, tal com en el llibre *Tractatus logico-philosophicus* explica el filòsof Ludwig Wittgenstein del 1921, en què proposa que ètica i bellesa són la mateixa cosa.

La bellesa de l'ancianitat

MN. JOAQUIM MESEGUER GARCÍA

Rector de Sant Pere i arxiprest de Rubí
Consiliari de Vida Creixent de la diòcesi de Terrassa

La bellesa no és un patrimoni exclusiu de la joventut, també en la vellesa podem trobar una bellesa que ha assolit la seva plenitud, si m'és permès fer aquest joc de paraules. Fa ja molts anys, esperant el torn a la caixa d'estalvis, vaig encetar una conversa amb una dona d'edat avançada. En un moment donat, li vaig dir: «Jo ara tic una malaltia, que es diu joventut i que suposo que es curarà amb l'edat», i la bona senyora em va respondre: «¡Ai, mossèn, quants voldríem tenir aquesta malaltia!»

Penso que tot sovint voldríem viure gairebé eternament i mantenir-nos sempre joves, com en la famosa novel·la d'Oscar Wilde, *El retrat de Dorian Gray*; i és que sempre hom ha ponderat l'ideal de la joventut com a plenitud i exuberància de possibilitats i ha vist la vellesa com a decrepitud i fase última que marca el final de la vida en aquest món.

I és cert que el pas dels anys ens va imposant limitacions i que la vellesa ens mostra que no tenim la nostra morada permanent en aquest món, però crec que té molta raó una frase que escoltava sovint, també fa uns quants anys, en un programa de ràdio: «El millor que ens pot passar en aquesta vida és arribar a vells», perquè, ¿quantes persones no han pogut viure una vida llarga o la seva existència s'ha truncat en la joventut, en aquella fase de la vida tan lloada que no han pogut culminar amb una bona maduresa i una vellesa excel·lent? Haver tingut una vida

llarga és un bon motiu per donar gràcies a Déu. Escric aquestes reflexions en aquest any, en què fa poc que he canviat la primera xifra i he entrat en la seixantena. Per aquest fet, considero que estic a punt d'entrar jo també en l'ancianitat.

Certament, l'ancianitat ve marcada pel pas del temps i per les limitacions de salut, però és també una etapa de gran riquesa personal, d'una vida consolidada que tant de bo hagi després al seu pas una llum abundant i intensa. És un temps per viure en l'esperança enmig de tantes inquietuds que caracteritzen el món que ens envolta, sempre tan insegur. És un temps per agrair tot el que hem viscut i les persones que ens han acompanyat al llarg del camí de la vida.

És, doncs, l'ancianitat una fase de declivi de la vida? No, ni de bon tros. És més aviat una etapa de plenitud, de joia i de llum perquè hem fet un camí llarg en el qual Déu, Nostre Senyor, ens ha donat l'oportunitat d'obrar el bé i de treballar pels altres, cosa que, d'altra banda, dins de les possibilitats que tinguem, encara podem continuar fent.

Ben cert, el millor que ens pot passar en aquesta vida és arribar a vells, i això ens fa assolir una bellesa inigualable, fent el joc de paraules amb el qual he encetat la meva reflexió; una bellesa que confereix dignitat a la nostra vida vella i bella, és a dir, plena i formosa.

Haver tingut una vida llarga és un bon motiu per donar gràcies a Déu

Agustí Codinach

La petita i pobra Església del Pakistan, al costat de les víctimes de les inundacions

BEATRIZ MORETÓ

Delegada d'Ajuda a l'Església
Necessitada a Catalunya

L'Església catòlica del Pakistan s'ha mobilitzat per ajudar les víctimes de les pitjors inundacions monsoniques dels darrers anys, que han devastat gran part del país en les darreres setmanes. Oficialment hi ha més de 1.500 morts, milers de ferits i més de sis milions de persones directament afectades.

Mons. Samson Shukardin, bisbe de Hyderabad, al sud-est del país, ha confirmat la tràgica situació a la fundació pontifícia Ajuda a l'Església Necessitada (ACN). A la seva diòcesi, 19 parròquies han estat greument afectades per les inundacions: «Milers de famílies estan envoltades per l'aigua i milers s'han assentat al marge de la carretera en condicions infrahumanes. No tenen menjar ni aigua potable. Els nens són els que més pateixen. La gent emmalalteix pel

consum d'aigua contaminada i la plaga de mosquits propaga la malària i diferents malalties. Les aigües han causat danys a les esglésies i als centres comunitaris, però aquests llocs ara també acullen moltes persones», afirma, i afegeix que rep crides d'auxili de sacerdots i laics d'arreu de la diòcesi.

Com a resposta a aquesta crida de necessitat extrema i a petició de l'Església local, ACN ha confirmat l'enviament d'ajuda d'emergència per a més de 5.000 famílies de Hyderabad. Aquest suport inclourà paquets d'aliments per a un mes, subvencions en efectiu per a les famílies més vulnerables, unitats sanitàries mòbils, refugis temporals i fins i tot articles bàsics, però essencials, com a mosquiteres i repel·lents.

La fundació també donarà suport a l'arxidiòcesi de Karachi amb

SAMSON SHUKARDIN
«Les aigües han causat danys a les esglésies i als centres comunitaris, però aquests llocs ara també acullen moltes persones»

un paquet d'assistència que inclou el subministrament de 310 paquets d'aliments i kits de cuina. «Les inundacions arreu del Pakistan han provocat una onada de mort i destrucció que continua cobrant-se vides i devastant el país (...) La gent viu a la intempèrie, les cases estan malmeses; les inundacions han tallat carreteres i les cadenes de subministrament de productes bàsics estan molt afectades; a més, el risc de brot de malalties és imminent a causa de l'aigua estancada i la previsió de més pluges», explica l'arquebisbe de Karachi, Mons. Benny Travis.

Amb aquesta ajuda, ACN també respon a la petició del papa Francesc, que ha adreçat una crida a la comunitat internacional perquè respongui ràpidament a la situació al Pakistan, i ha assegurat a la població local la seva solidaritat i pregàries.

ACN

Hi ha més de sis milions de persones directament afectades.

Altres escoles

Passejant per
les aules, el pati,
el menjador
o la biblioteca
era inevitable pensar
en les nostres escoles

MARIA BALART I ALTÉS
Professora de Secundària

Este estiu he visitat una bona amiga que treballa al Perú, un gran país en extensió, en natura, en qualitat humana i en cultura. Com a educadora que soc, sentia força interès per conèixer la vida docent en contextos i realitats diferents de la nostra. A Juliaca —a l'Altiplà—, amb el suport de la solidaritat italiana, Mans Unides de Tortosa i el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, hi ha l'escola Giordano Liva.

Amb 16 anys de recorregut, ara sota l'empara de l'associació Musiuq Illary, la qual va néixer per iniciativa d'algunes persones vinculades a l'Associació dels Amics del bisbe mataroní Mons. Joan Godayol, per continuar l'obra de promoció humana i enfortiment de la dignitat d'homes i dones dels pobles quítxua, aimara i selvàtic. L'escola fa possible l'educació a infants i adolescents, com tantes altres iniciatives cristianes i compromeses especialment en aquells barris o nuclis en què és difícil l'escolarització.

Passejant per les aules, el pati, el menjador o la biblioteca era inevitable pensar en les nostres escoles. No vaig voler caure en el parany de les comparacions entre unes i altres. Tanmateix, l'entusiasme i la professionalitat amb què Fredy, Elizabet i el pare Luis ens explicaven el seu projecte educatiu em van fer pensar en mi mateixa i en alguns altres mestres i professors quan caiem en el desànim i el pessimisme, quan ens queixem —no diré que de

vegades amb raó— de l'administració, de la manca d'interès dels alumnes, la desconfiança d'algunes famílies, de la falta de recursos.

Els nostres amics de Juliaca creuen que l'educació és fonamental per al progrés i el desenvolupament integral de la societat; en tots els àmbits: el cultural i intel·lectual, l'econòmic i social, la justícia i els valors humans i espirituals.

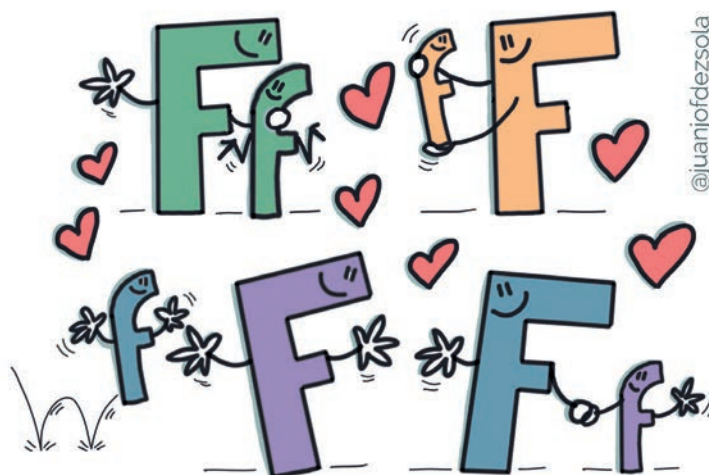
Viuen la seua tasca docent com un compromís que transforma la vida de l'alumnat, implica les famílies i millora l'entorn. Treballen amb constància i esperit innovador per tal que tots siguin corresponsables de la seua escola. Els xiquets i els adolescents s'encarreguen de mantenir les aules i els espais nets i ordenats, sense esperar que tot ho face el personal de neteja. Senten l'escola com una llar.

L'escola Giordano Liva traspua alegria, il·lusió, optimisme, com les nostres escoles. Per això, més enllà del que ens diferencia, cal trobar els punts comuns amb les *altres escoles*, que ens donen una nova alenada fresca per seguir endavant amb una vocació tan important com la nostra.

Comencem, doncs, amb esperança este nou curs. Quan arribarà el fred de l'hivern, vindran a la meua memòria els xiquets i xiquetes que, amb l'abric, el *chullo* i la manta, assisteixen contents a la seua escola i m'animaran en la meua tasca educadora.

Digues-me amb qui vas...

Els nois i les noies que busquen referents a fora, ho solen fer perquè no els tenen a casa

PILAR GUEMBE I CARLOS GOÑI

Professora i psicopedagoga
Filòsof i escriptor

Ens preocupa molt amb qui van els nostres fills adolescents. Els seus amics els influeixen tant en aquest moment vital que tot el que nosaltres els hem ensenyat sembla desaparèixer sense deixar rastre. No podem entendre com un noi o una noia que fa quatre dies congeniava amb nosaltres sembla ara un estrany que viu a casa nostra. Ja no ens obeeix com abans i fins i tot ens porta la contra, ja no ens explica què li passa i gairebé no participa en la vida familiar. Pensem que la culpa la tenen les noves companyies, encara que, potser, no és tan senzill.

Donar la culpa d'aquest allunyament familiar a les companyies dels nostres fills sembla més un mecanisme de defensa que no pas un diagnòstic real. Sona més aviat a fugir d'estudi per no haver d'aprofundir en el que realment ha passat. Perquè evidentment que els amics els influeixen moltíssim en aquestes edats i és veritat allò de «digues-me amb qui vas...»; tot i això, la influència dels amics és inversament proporcional a la que reben a casa. Com més estiguem amb ells, com més compartim, com més intensament visquem en família, menys força tindran les instàncies externes, siguin amics, les xarxes socials o l'ambient.

El que volem dir és que si «anem»

amb els nostres fills (també a l'adolescència), si hi som sempre que en necessitin, si els donem exemple, els escoltem, parlem i els deixem parlar, els transmetem els nostres valors, els protegim sense ser proteccionistes, els exigim amb delicadesa, exercim l'autoritat sense ser autoritaris, menys haurem de témer, nosaltres i ells, la pressió exterior. Segur que ens contradiran, ens posaran a prova, voldran anar per lliure, comptaran menys amb nosaltres, canviaran de gustos i d'hàbits, perquè tot això entra dins la normalitat en una etapa de descobriment del seu propi ésser.

Cometem un greu error si, en aquest viatge d'exploració que és l'adolescència, els deixem sols pensant que nosaltres ja no hi pintem res. Per descomptat que hi pintem, i molt. Una altra cosa és que ens fiquem en la seva vida, que no els deixem créixer, que els imposablem com han de ser. Els nois i les noies que busquen referents a fora, ho solen fer perquè no els tenen a casa, i no les tenen perquè els pares no s'han aplicat a ells mateixos allò del «digues-me amb qui vas i et diré qui ets», perquè si tan important com la meta és el camí, molt més ho és la companyia. No deixem de caminar amb els nostres fills: ens hi va, ni més ni menys, les persones que arribaran a ser.

Les famílies valentes de la dècada dels vuitanta

**El CECAS aborda la problemàtica de les drogodependències
amb un model centrat en les persones i les seves famílies**

És molt difícil sortir del patiment quan hi ha una addicció en el si del nucli familiar.

El març de 1991, les Càritas catalanes, amb el suport dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i després la Unió de Religiosos de Catalunya, funden el Centre Català de Solidaritat

Durant la segona meitat dels anys vuitanta del segle XX els Serveis Socials de les Càritas catalanes detectaren un element comú i transversal a l'hora de donar resposta a les demandes d'ajut de les persones que acudien a les diferents parròquies, diòcesis o arxiprestats.

Cada cop amb més claredat, davant la necessitat d'un paquet de bolquers o llet per a nadó, darrere la necessitat d'aliments bàsics d'una mare per avituallar la seva família, no poder pagar la factura del gas, electricitat o lloguer, emergia un nucli familiar on un o més membres tenien problemes d'abús o addicció a l'alcohol i/o substàncies il·legals, molts d'ells amb problemes de consum d'heroïna per via endovenosa (VEV).

A mitjans dels anys setanta, en l'Espanya de la Transició, s'havia introduït el consum d'heroïna a la península i en menys d'una dècada va adquirir dimensions de pandèmia. Sumant-hi elements de modernitat, el 1983 va fer la seva aparició una altra pandèmia, el VIH. Un dels col·lectius més afectats va ser precisament el dels consumidors de droga VEV.

A la dècada dels vuitanta, només a Catalunya, morien de sobredosi no menys de 100 persones l'any, amb un pic de 173 morts el 1989. Progressiva-

ment, els estralls per la sida van anar pujant fins al 1995, amb una mortalitat anual de més de 400 persones en terres catalanes.

Aquest panorama dramàtic de deteriorament i pèrdues era el que havien de patir no poques famílies i era el que els Serveis Socials havien de sostenir i gestionar. El Govern Central va fer el traspàs dels Serveis Socials a la Generalitat el 1981 i quatre anys després s'aprovà la Llei (26/1985) de Serveis Socials, que plantejava estructurar (Art. 4) els Serveis Socials en Atenció Primària i Especialitzada.

En una xarxa d'atenció a les drogodependències, que estava en els inicis de la seva construcció, les Càritas tenien un paper i una responsabilitat a assumir, havien de donar una resposta adequada a les necessitats de les unitats familiars que patien les conseqüències de l'addicció i els múltiples problemes que generava, s'havia de buscar la implementació d'un model de tractament de les drogodependències específic que contribuís a la millora de l'atenció i col·laborés amb la xarxa que s'anava vertebrant pel territori.

Aquesta iniciativa finalment trobà en el CEIS italià (*Centro Italiano di Solidarietà*) el model d'inspiració, a través del seu programa *Progetto Uo-*

Conèixer i acceptar els mecanismes inherents a l'addicció, prendre consciència sovint dels conflictes arrossegats i no afrontats anteriors a la manifestació de l'addicció, són elements importants

L'activisme social per canviar les coses molts cops hauria de passar primer que tot per canviar les coses de casa, sovint és més fàcil perquè les tenim a un pam, però a la vegada més difícil

mo. El CEIS, fundat pel sacerdot Mario Picchi (1930-2010), portava més d'una dècada construint el seu model de tractament amb contactes amb molts altres programes i centres de tractament, europeus i nord-americans. Donava molta importància al treball paral·lel amb la família de la persona addicta, ja que es considerava un element actiu per a la rehabilitació i reinserció del membre de la família afectat.

El març del 1991, les Càritas Catalanes, amb el suport dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense i després la Unió de Religiosos de Catalunya, funden el Centre Català de Solidaritat (CECAS), que en aquell moment, a través de la Fundació sense Cadenes, obre els primers dispositius especialitzats d'atenció i tractament de la drogodependència per a la seva rehabilitació i reinserció, amb un model socioterapèutic-educatiu centrat en les persones i en les seves famílies, especialment per a aquelles persones en risc d'exclusió social.

Creat el servei per l'Església de Catalunya, no tardaran les Càritas a poder derivar a un lloc especialitzat tota aquella demanda que amaga problemes de consum de substàncies, i no poques vegades serà un familiar el que demana assessorament per fer reaccionar el seu germà/ana, marit/dona o fill/a, abans que aquest es proposi posar-se en contacte amb el centre per iniciar tractament. Les famílies valentes podien canalitzar la seva impotència i fer canvis d'actitud perquè l'ésser estimat es replantegés la seva situació.

La família és un espai on inevitablement s'entrecreuen els conflictes intergeneracionals. Al llarg del seu cicle vital ha d'afrontar crisis normals —naixements, etapes graduals d'independència dels fills, separacions, matrimonis, malalties, defuncions, etc.— i també les crisis d'incomprensió entre els seus membres i les que poden venir per influència de l'entorn —amistats, interessos, aficions, feines, etc. Una clau perquè les situacions problemàtiques no produeixin bloquejos és la capacitat del sistema familiar per reactivar constantment els processos de comunicació entre els seus components.

Però és molt difícil sortir del patiment quan hi ha una addicció en el si del nucli familiar. La intervenció especialitzada basada en la utilització de tècniques de Teràpia Familiar i de Psicologia de grups pot ajudar en moments crítics i que en el nostre cas coincideix amb

una demanda d'ajuda per abordar el problema addictiu.

Ajudar la família a encaixar l'impacte, reestructurar els rols del sistema, conèixer i acceptar els mecanismes inherents a l'addicció, prendre consciència sovint dels conflictes arrossegats i no afrontats anteriors a la manifestació de l'addicció, són elements importants que poden fer possible que es desfogalitz el problema en el membre addicte i es puguin reactivar els recursos i les fortaleces del sistema familiar per assimilar la situació i fer canvis de millora.

Els anys vuitanta van quedar determinats per la rapidesa amb què una persona pot quedar enganxada en el consum de l'heroïna VEV. Les famílies feien el que podien i no tenien ni tanta informació, ni tots els suports que es requereixen per sortir de l'addicció. Molts cops el comportament de la família ha pogut afavorir l'addicció sense voler-ho. Buscant el fet que la persona estigui bé ha entrat en un joc que acaba reforçant les pautes de consum, funcionant des d'una codependència, diguem de primer grau, sense gaire consciència, evitant actuar de manera que pugui alterar o complicar l'estat d'ànim de la persona afectada pel con-

Darrer logo del CECAS, que va celebrar els 30 anys com a Fundació el 2021.

Febrer 2017. El patronat del CECAS, presidit pel cardenal Joan Josep Omella, davant la porta de l'actual CT de Can Puig. Al mig, en primera línia, Pilar Malla Escofet, vicepresidenta del CECAS i una de les ànimes de la Fundació.

sum, amb por que un canvi d'actitud agreugi la problemàtica, o el temor de no voler veure el problema i esperar que tot canviï espontàniament per tal de no reconèixer i experimentar el dolor i el fracàs de la relació. L'habilitat per tapar la realitat pot arribar a ser proporcional a l'habilitat de l'addicte per aconseguir una nova dosi. Era habitual que mares o dones anessin a comprar elles mateixes la paperina en un intent desesperat perquè no hi anés el fill o la parella, aguantant agressivitat i contínues demandes de diners, o patir i tolerar els furtcs a casa perquè així no delinquia al carrer, comprar caixes i caixes de cervesa o alcohol d'alta graduació perquè el fill passés la síndrome d'abstinència i no sortís al carrer a buscar-se la vida, i un llarg etcètera d'intents inútils perquè la cosa no anés a més.

Durant els anys noranta el consum d'altres substàncies, com la cocaïna, inhalada o fumada, varen augmentar. En els primers anys del segle XXI, l'alcohol (2001) i després el consum de cocaïna (2002) sobrepassaren cada cop més el consum d'heroïna.

El període de silenci crític de la cocaïna és més llarg, això vol dir que el temps que tarda una persona des que consumeix per primera vegada fins que demana ajuda especialitzada per fer un tractament es dilata molt més amb la cocaïna i l'alcohol. El cocaïnòman sol tenir més cura de si mateix, el seu entorn relacional tarda més temps a deteriorar-se, potser conserva durant més temps la feina, no delinqueix tant o de forma no tan

cruenta que com o feia l'heroïnòman, però acaba tenint problemes amb la justícia per estafes, impagaments i deutes, acaba amb ordres d'allunyament per extorsió, amenaces i agressivitat a algun familiar, i els problemes acaben sent similars als dels anys vuitanta: problemes orgànics, judicials, econòmics i de relació amb la família.

Encara la força i valentia de la família té el seu paper per ajudar de forma madura aquell membre que pateix una addicció. Les fórmules de construcció d'una addicció aniran canviant, sempre estan canviant, perquè vivim en un món en què passen coses desagradables i cada cop més especialitzat a evadir-nos de la realitat, però els resultats del deteriorament tard o d'hora arriben amb cruesa similar.

Podem posar-nos una vena als ulls o escapar-nos a Andorra o a qualsevol pàgina web durant hores, o armar-nos de coratge i reclamar el dret a no consumir i reafirmar-nos en la llibertat de triar una vida lúcida i connectada amb la realitat, per molt que aquesta hagi de ser millorada.

L'activisme social per canviar les coses molts cops hauria de passar primer que tot per canviar les coses de casa, sovint és més fàcil perquè les tenim a un pam, però a la vegada més difícil, perquè els afectes tenyeixen les relacions i superar les pors al dolor que podem experimentar no saltres mateixos i els éssers estimats no són poca cosa, i requereix de tots plegats molta valentia. Hi ha molta gent que ho ha aconseguit, molta que ho està aconseguint.

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya
Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

La Llar Natalis

Benvolguts i benvolgudes, els braços i les mans de l'arxidiòcesi són llargs. Per què ho dic? Doncs perquè molts diumenges en aquest mateix espai us he presentat o hem analitzat diferents serveis que l'Església de Tarragona té en marxa per oferir companyia, idees i ajut a les persones que cerquen sortides o maneres d'afrontar la vida quan, junt amb aquesta, apareixen dificultats. Avui us parlo de la Llar Natalis, un servei diocesà de caràcter residencial, sense ànim de lucre, que està en marxa a Tarragona des de l'any 2016. Es tracta d'un projecte impulsat per la Delegació diocesana de pastoral familiar de l'arquebisbat de Tarragona i Càritas diocesana, on la Fundació Obra Pia Montserrat (OPM) ofereix col·laboració amb l'objectiu d'acollir mares gestants en risc d'exclusió social i amb el perill d'interrompre l'embaràs. La manca de protecció, de suport i de recursos són elements que dificulten la vida de les mares en risc d'exclusió i la vida dels seus fills. En aquestes ocasions difícils, el fet de portar un fill al món pot

convertir-se en una experiència traumàtica.

La Llar Natalis és un servei adreçat a dones, majors d'edat, embarassades, que per diverses causes es troben en situació social i econòmica precària i que experimenten dificultats per viure de forma autònoma i digna la maternitat.

Té el focus posat a vetllar, descobrir i acompanyar les vides dels nadons, oferint a les mares i als seus fills unes condicions de vida dignes en un entorn de convivència que possibiliti el desenvolupament personal, la recuperació de l'estabilitat i la integració social normalitzada. Es procura, a més, que aquest trànsit per viarany de dificultats, sigui el més breu possible i deixi com menys seqüeles millor.

La Llar Natalis és gestionada per les Germanes de la Congregació del Verb Encarnat, que són les persones que, amb la seva tasca diària, tenen cura de les dones que hi viuen, i supervisen que tot funcioni correctament. El Centre ofereix acollida 24 hores al dia, durant tot l'any i es posen a disposició fins a

9 places per a dones embarassades i mares amb nens menors de 3 anys. El personal que hi ha, i que complementa les Germanes, és especialitzat per a un acompanyament adequat a cada cas, i sempre segons l'accés al programa que es duu a terme a petició del servei social de referència de la dona. El servei és professionalitzat i es té en compte la situació de la dona, les circumstàncies sanitàries, els informes i valoracions dels professionals. I la resposta inclou totes aquelles atencions i acompanyaments que permetin la progressió humana d'aquella família, inclosa la reinserció laboral, la recuperació de l'autoestima, la represa o l'inici dels estudis, l'accés novell al mercat laboral i la consecució d'una estabilitat emocional d'aquella mare, de la qual se'n beneficiarà també, i de manera especial, el seu fill o la seva filla.

Avui, diada de la Mare de Déu de Misericòrdia, implorem especialment la seva intercessió per la Llar Natalis del nostre arquebisbat.

Ben vostre.

SALVADOR CRISTAU COLL
Bisbe de Terrassa

Mare de la Mercè

Déu, que és Pare de misericòrdia, Pare bo que ens estima, ha anat posant en el nostre camí, en el camí dels homes i dones que ha creat tot allò que ell sap que necessitem. I per això ens ha deixat Maria, la seva Mare, la Mare de Déu, com a Mare nostra també, i la va fent present a la nostra vida.

La fa present de moltes maneres, gairebé sempre discretament, com fan totes les mares amb els seus fills. I normalment sempre també a través d'altres fills seus, que són també germans nostres, com a les noces de Canà quan Jesús s'adreçà als criats i els digué: «Ompliu d'aigua aquestes piques» (Jn 2,7). Però, no era vi el que necessitaven? Amb tot, els criats ho van fer: «Ells les ompliren fins dalt.» El Senyor va fer el miracle de convertir l'aigua en vi, però ho va fer amb la col·laboració d'aquells servidors, amb la seva obediència i fidelitat encara que segurament no ho entenien.

Ahir, 24 de setembre, vàrem celebrar la festa de la Mare de Déu de la Mercè. A principis del segle XIII, a Barcelona, Maria inspirava a un jove mercader d'anar a terres llunyanes a redimir captius. Ell havia vist el dolor de la separació de tantes famílies i el perill de perdre la fe en una situació de captivitat, en mig d'un ambient i d'una cultura no cristiana. I el Senyor, a través de la Mare de Déu li va inspirar el desig de dedicar tota la seva vida a

alliberar captius.

Això succeïa a Barcelona, aquell jove s'anomenava Nolasc, sant Pere Nolasc, i aquesta Mare va prendre el nom de Mare de Déu de la Mercè, que per a ell i els que van començar a treballar amb ell en aquesta missió de caritat fraterna i evangèlica significava Mare de la Misericòrdia. Una inspiració de Maria que neix del cor mateix de l'Evangeli: «era a la presó i vinguéreu a veure'm» (Mt 25,36). Perquè en aquella època molts cristians de les costes de la mar Mediterrània eren enduts captius per ser venuts com a esclaus o utilitzats com a moneda de canvi en transaccions comercials.

Retornar la llibertat als fills de Déu, aquesta és una missió no acabada, perquè són moltes les formes d'esclavatges en el nostre món. No només hi havia captius a l'Edat Mitjana, també ara hi ha esclavatges i servituds que mantenen encadenats a molts germans nostres, i pot ser fins i tot a nosaltres mateixos en la forma de tantes dependències i addiccions que en el nostre món auto-suficient ens hem anat creant.

El Senyor vol alliberar els seus fills però ho vol fer amb la nostra col·laboració, amb la nostra fidelitat, amb la nostra entrega, no ho vol fer d'altra manera. Demanem a la mare de Déu en aquesta advocació de la Mercè que ens faci ser instruments de la misericòrdia de Déu per a tots els qui ens envolten.

COMENTARI DE LA PARAULA

Llàtzer segons sant Lluç: pinzellades d'una icona

Permeteu-me avui de fer un comentari *ex abundantia cordis* enfront d'aquesta paràbola, que podem definir com una icona literària tan plena de matisos i tan expressiva que és doblement transcendent: perquè és Paraula inspirada pel Senyor i perquè supera els límits del seu espai i temps, útil per a tota la humanitat. I ara sí, comencem.

He de reconèixer que sempre m'ha interessat la gràcia literària i la capacitat mordaç i subtil de sant Lluç quan reporta les paràboles de Crist. Podríem dir que té una finor anglesa *avant la lettre*. Avui hi ha una d'aquelles peces de Crist que l'evangelista ens proposa d'una manera tan delicada com si teixís un brodat de teologia, moral, espiritualitat i filosofia de vida tan harmònic, que tots els detalls sumen o res no sobra.

Veiem una primera pinzellada en el nom de Llàtzer, Eleazar: significa Déu és el meu ajut o bé, Déu m'ajuda. Només l'elecció d'aquest nom ja és tota una declaració d'intencions. Jesucrist ens presenta una icona de la humanitat —quina de les imatges humanes del seu Evangeli no ho és— que reclama necessàriament la providència divina, perquè sense la llum de Déu en la consciència i la força de la gràcia en la voluntat no podem fer res

de durador a favor dels homes i la glòria divina.

Segona pinzellada: el sí d'Abraham. Evoca la urgència de la conversió. Les paraules no són suficients per a ésser realment amant del Senyor, persona temerosa (reconeixedora de la seva immensa misericòrdia). Cal que les obres hi acompanyin, sobretot les de caritat proactiva i social. Que en va ser, de sensible, Lluç envers aquesta dimensió de l'acció evangelitzadora de Crist i dels primers membres de l'Església.

Una darrera pinzellada: una lectura realista i humil del món on vivim. La fe no consisteix només en un fet de costums o tradicions: hi ha d'haver veritat espiritual. La resposta molt irònica del simulat Abraham crida l'atenció. Ni que ressusciti un mort tindran fe... quina ironia! Lluç sap que Crist es viu, i que els coetanis tenen la Torà que els ho argumenta, però no ho volen acollir.

No sols la mera tradició, també cal vivència renovada de fe. Formació, litúrgia, moral i espiritualitat: heus ací els eixos d'una vida pasqual pobra als ulls dels valors d'aquest món però valuosos per a la vida eterna.

MN. MARCOS ACEITUNO
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

PILAR CASALS

Biblista i egíptologa

Quina era la gastronomia de Terra Santa en temps de Jesús? (i II)

La gastronomia es trobava marcada per les lleis de puresa i impuresa que estableixen no tan sols quins són els aliments que no s'han de menjar, sinó també aquells que són impurs. En l'època de Jesús hi ha una certa reflexió entre els rabins, però també en la comunitat de Qumram, sobre quin ha de ser el tractament de certs aliments. Per exemple, es plantegen si el peix cal que sigui mort de manera *kosher* o no, tot i que bíblicament no se n'estipula aquest tracte. La comunitat de Qumram opinava que calia que el peix arribés viu, i se li extragués la sang, mentre que per a alguns rabins això res tenia a veure amb la Llei, considerant-ho innecessari. Les salses com el *garum* i l'*altec*, fetes a base d'entranyes de peix fermentat, acabaran sent prohibides en no poder garantir el tracte dels productes base.

«Joan duia una roba de pèl de camell i portava una pell a la cintura; s'alimentava de llagostes i mel boscana» (Mc 1,6).

La mel i les llagostes com a aliments salvatges ressaltaven d'alguna manera la puresa de l'alimentació. Tot i això, hi ha discussions sobre el consum de les llagostes, sobre si es poden menjar si es troben mortes, o si s'han de capturar vives per poder-les consumir. La triada de la dieta mediterrània romana —l'oli, el vi i el pa— tenien el seu espai en el marc de la comunitat jueva, que els passarà a tractar de manera particular. Els diferents debats són reflex del diàleg amb la cultura hel·lènica, que feia anys que ocupava el territori del Llevant mediterrani, i que suposava un autèntic repte per a la comunitat jueva. La gastronomia era similar a la resta d'habitants de la província romana, però la manera de tractar els aliments i compartir taula n'era la marca pròpia.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXVI de durant l'any

Lectura primera

Am 6,1a.4-7

*Els vividors seran els primers
en les files dels deportats*

Lectura de la profecia d'Amós:

Això diu el Senyor, Déu de l'univers: «Ai dels qui viuen tranquils a Sió, dels qui es creuen segurs al turó de Samaria! S'estiren en llits de marfil, s'aclofen en els seus sofàs, mengen els anyells més tendres i els vedells engreixats a les estables, im-provisen al so de l'arpa, creen com David les seves melodies, beuen el vi en grans copes, i s'ungeixen amb els perfums més fins, però no els fa cap pena el desastre de les tribus de Josep. Per això ara seran els primers en les files dels deportats; així s'acabarà l'orgia dels vividors.»

Al·leluia

2Co 8,9

*Jesucrist, que és ric, es va fer pobre,
perquè la seva pobresa us enriqueís.*

Evangelí

Lc 16,19-31

*Et van tocar béns de tota mena,
i a Llätzer mals,
però ara ell ha trobat consol i tu,
sofriments*

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc:

En aquell temps, Jesús digué als fariseus: «Hi havia un home ric que anava vestit de porpra i de lli finíssim, i cada dia celebrava festes esplèndides. Un pobre que es deia Llätzer s'estava estirat vora el seu portal amb tot el cos nafrat, esperant satisfer la seva fam amb les engrunes que queien de la taula del ric. Fins i tot

Salm responsorial

145

El Senyor fa justícia als oprimits,
dona pa als qui tenen fam.
El Senyor deslliura els presos.

R. Lloa el Senyor, ànima meva.

El Senyor dona la vista als cecs,
el Senyor redreça els vençuts.
El Senyor estima els justos. *R.*

El Senyor guarda els forasters,
manté les viudes i els orfes,
i capgira els camins dels injustos.
El Senyor regna per sempre,
és el teu Déu, Sió, per tots
els segles. *R.*

venien els gossos a llepar les seves úlceres. El pobre morí, i els àngels el portaren a la falda d'Abraham. El ric també morí i el van sepultar.

»Arribat al país dels morts i estant en un lloc de turments, alçà els ulls, veié de lluny Abraham, amb Llätzer a la falda, el cridà i li digué: «Abraham, pare meu, apiada't de mi i envia Llätzer que mulli amb aigua la punta del seu dit i em refresqui la llengua, perquè sofrijo molt enmig d'aquestes flames.» Abraham li respongué: «Fill meu, recorda't que en vida et van tocar béns de tota mena, i a Llätzer mals, però ara ell ha trobat consol i tu, sofriments. Pensa també que entre nosaltres i vosaltres hi ha una fossa

Lectura segona

1Tm 6,11-16

*Guarda el manament rebut,
fins que es manifestarà el Senyor*

Lectura de la primera carta de sant Pau a Timoteu:

Home de Déu, busca de practicar sempre la justícia, la pietat, la fe, l'amor, la paciència, la mansuetud. Lluita en el noble combat de la fe i guanya't la vida eterna. És per obtenir-la que vas ser cridat i vas confessar noblement la fe en presència de molts testimonis. Davant Déu, font de tota vida, i davant Jesucrist, que sota Ponç Pilat donà testimoni amb la seva noble confessió, et recomano que guardis irrepreensible i sense falta el manament rebut, fins que es manifestarà Jesucrist, el nostre Senyor.

Quan serà l'hora, farà aparèixer la seva manifestació aquell qui és de debò feliç i l'únic Sobirà, el Reis dels reis i el Senyor dels senyors, l'únic que té com a pròpia la immortalitat i habita en una llum inaccessible: Cap home no l'ha vist mai, ni és capaç de veure'l. A ell l'honor i el poder per sempre. Amén.

immensa, tant que si algú volgués passar del lloc on soc jo cap on sou vosaltres, no podria, ni tampoc del vostre lloc al nostre.»

»El ric digué: «Llavors, pare, et prego que l'enviïs a casa meua. Hi tinc encara cinc germans. Que Llätzer els adverteixi, perquè no acabin també en aquest lloc de turments.» Abraham li respongué: «Ja tenen Moisès i els profetes: que els escoltin.» El ric contestà: «No, pare meu Abraham, no els escoltaran. Però si anava a trobar-los algú que torna d'entre els morts, sí que es convertiran.» Li diu Abraham: «Si no fan cas de Moisès i dels profetes, ni que ressuscités algú d'entre els morts no es deixarien convèncer.»»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 2)

Setembre

25. DIUMENGE

Diumenge XXVI de durant l'any, Verd. Lectures: Amós 6,1a.4-7 / Salm 145 / 1 Timoteu 6,11-16 / Lluc 16,19-31

SANTORAL: *Mare de Déu de la Misericòrdia.* Aurèlia, vg.; Dalmau Moner, prev.

26. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Job 1,6-22 / Salm 16 / Lluc 9,46-50. O bé: *Sants Cosme i Damià (ML), Vermell.*

SANTORAL: Justina, vg. i mr.; Nil, ab.

27. DIMARTS

Sant Vicenç de Paül (MO), Blanc. Lectures: Job 3,1-3.11-17.20.23 / Salm 87 / Lluc 9,51-56

SANTORAL: Adolf i Joan, mr.; Caius, b.

28. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Job 9,1-12.14-16 / Salm 87 / Lluc 9,57-62. O bé:

Sant Venceslau (ML), Vermell; Sant Llorenç Ruiz (ML), Vermell. Lleida: beat Francesc Castelló i Aleu (ML), Vermell.

SANTORAL: Eustòquia, vg. i mr.; Simó Rojas, prev.

29. DIJOUS

Sants Arcàngels Miquel, Gabriel i Rafael (F), Blanc. Lectures: Daniel 7,9-10.13-14 / Salm 137 / Joan 1,47-51

SANTORAL: Fratern, b.; Gudèlia.

30. DIVENDRES

Sant Jeroni (MO), Blanc. Lectures: Job 38,1.12-21;39,33-35 / Salm 138 / Lluc 10,13-16

SANTORAL: Sofia, viuda.

Octubre

1. DISSABTE

Santa Teresa de l'Infant Jesús (MO), Blanc. Lectures: Job 42,1-3.5-6.12-16 / Salm 118 / Lluc 10,17-24

SANTORAL: Remigi, b.

El Sant 1 OCTUBRE

Santa Teresa de l'Infant Jesús

L'orde del Carmel, reformat per santa Teresa de Jesús i sant Joan de la Creu, va rebre una segona alenada espiritual a cavall dels segles XIX i XX gràcies a diverses santes extraordinàries: Isabel de la Trinitat, Teresa dels Andes i, sobretot, Teresina de l'Infant Jesús (1873 – 1897).

Una de les santes més universals de l'Església contemporània, Teresa va créixer en un ambient devot i alhora burgès. Dotada d'una fe profunda i oberta a la voluntat de Déu, va seguir la crida religiosa i amb quinze anys va entrar al Carmel de Lisieux. Amb la pregària i l'obediència, va suportar l'aspror de la vida conventual i va saber viure el desert interior com una prova de l'amor de Crist. A partir d'aquí va fer un procés espiritual que la va dur a descriure el camí cap a Déu com un itinerari de total confiança, com la dels infants. El darrer tram de la vida de Teresa de Lisieux va estar marcat per la tuberculosi, que ella va acceptar com la creu de Crist. Els seus escrits són un testimoni excepcional de l'essència de la vida cristiana. Santa sense haver realitzat cap apostolat explícit i patrona de les missions sense haver sortit mai del convent, santa Teresa de l'Infant Jesús va ser canonitzada l'any 1925 per Pius XI.

Litúrgia i folklore. L'auxili del moment devocional

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
Institut de Litúrgia
ad instar Facultatis

En la nostra reflexió, actualment, és bo recordar que la reforma conciliar no pretenia canviar la litúrgia sinó restaurar-la, netejar el fresc que, a les parets, havia quedat en gran part amagat a la vista dels creients, a fi que aquests poguessin, novament, quedar fascinats per la bellesa dels seus colors i de les seves formes. Amb tot, després de la gran obra del Vaticà II, també les excel·lents pintures restaurades poden ser, una altra vegada, deteriorades per una praxi celebrativa inadequada.

Diem això perquè no és rar que, en algunes especials celebracions, sobretot a l'eucaristia, s'incloguin expressions totalment alienes al contingut sacramental, moltes d'elles provinents del folklore local. Això sol tenir lloc en el marc de l'anomenat ofertori, en el pas de la litúrgia de la Paraula a la del sacrament, quan, per alguns, és com si la celebració fes una mena de «pausa per a la publicitat».

És adequada aquesta manera de procedir? Acceptant aquests afegitons folklòrics, som fidels a la reforma litúrgica conciliar? Estem comunicant als fidels —i a tots els presents— el contingut específic d'una celebració eucarística?

Potser la primera cosa que hauríem de fer és tornar a preguntar-nos què és la missa. Dir això en un context catòlic sembla més aviat una exageració, però ateses algunes maneres de celebrar hom no pot deixar de pensar que sigui quelcom convenient. Aleshores, si la resposta és l'adequada, si sabem que la missa és la renovació sacramental del sacrifici de Crist coronat per la seva resurrecció, és a dir, el seu misteri pasqual, la pregunta és si, davant de la creu o del sepulcre buit, hom pot imaginar certes expressions folklòriques, per serioses i respectuoses que

es presentin. Els teòlegs de la litúrgia, des del moviment litúrgic europeu del segle XX, han aclarit a bastament el sentit del concepte «festa» en el marc pròpiament litúrgic.

Però, diguem-ho tot. També és veritat que, pastoralment, és bo que, certes institucions de la ciutat o del poble, se sentin convocades a festejar el patró i a prendre part a la joia festiva de la parròquia, encara que la seva participació no sigui específicament una manifestació de fe. La seva acceptació cal valorar-la ben positivament, i els pastors de les comunitats cristianes saben que, aquesta proximitat entre la plaça pública i l'Església, és constructiva i genera llaços de relació.

És aquí on apel·lem al moment devocional. Cal tenir la creativitat necessària, a fi de vehicular aquestes expressions ciutadanes dins d'una església o davant d'ella, a través d'un moment que pugui agermanar una senzilla pregària comunitària i la manifestació folklòrica en qüestió. Aquest moment pot ser al final de la mateixa missa major o bé, si la festa dura diversos dies, en una altra ocasió dedicada específicament a aquesta activitat on, la comunitat cristiana, és convocada a pregar i a acollir aquesta «ofrena» dels diversos grups cívics en ocasió de la festa pròpia. Aconseguir-ho no sembla que sigui gaire difícil.

Des de les més altes instàncies romanes es fa una crida, encara avui, a la fidelitat i a l'acceptació de la reforma litúrgica del Vaticà II. No els falta raó. Tanmateix, aquest magisteri va dirigit a tots i ens implica a tots. No s'hi val a ser molt estrictes davant certs grups amb dificultats en aquesta matèria, mentre nosaltres ens permetem fer i desfer en el que fou definit com el cim i la font de la vida de l'Església.

Festa major en honor de la Mare de Déu de la Fontcalda

ANTON MONNER

Cronista de Gandesa

La ciutat de Gandesa va viure l'acte més esplèndid de la festa major: la processó de la Mare de Déu de la Fontcalda, presidida per Mons. Javier Vilanova, bisbe auxiliar de Barcelona. Amb la màxima solemnitat, les gandesanes i els gandesans van omplir els carrers del centre històric, per on va circular la comitiva religiosa.

L'abanderat obria la comitiva i prosseguia la marxa la imatge de la Mare de Déu, dalt de la peanya, amb els seus portadors habituals. Enguany es van eixamplar amb nous portadors joves i amb quatre portadores. Al darrere, presidia la comitiva el bisbe Javier Vilanova, fill de la Terra Alta, de la població de la Fatarella. Era el primer cop que un alt dignatari de l'Església acompanyava els gandesans a la processó de la Mare de Déu.

Darrere hi havia autoritats, presidides per l'alcalde, Carles Luz, i el pregoner de la festa major, Rafel Navarro, segon entrenador del F.C. Barcelona femení. La banda de música feia sonar marxes religioses. Pels laterals desfilava una gernació de gent entusiasmada i emocionada pel fervor que s'hi respirava, amb dotzenes de xiquetes i xiquets, alguns de pocs mesos. Els nens vestien calça curta, gipó, barretina i espadenyes, i les nenes, mantellina, camafeu, gandalles i mitenes. Tots ells portaven

rams de flors que, posteriorment, van dipositar a l'altar en honor de la Mare de Déu.

Va ser un acte esplendorós, viscut amb gran silenci i «la gent mirant la imatge de la Mare i ella mirant-los a tots», amb una unió fraterna entre la Fontcalda i Gandesa, tal com va recordar el Sr. Bisbe en l'acomiadament de l'acte. Va cloure amb un «Visca la Mare de Déu de la Fontcalda», contestat pels assistents i repetit per Mn. Daniel Arasa, rector de l'arxiprestal, amb un nou crit dirigit als xiquets i xiquetes i contestat per la gent del temple, abarrotat de fidels.

El Dr. Joan Baptista Manyà i Alcoverro, canonge, historiador i insigne teòleg, el personatge més rellevant contemporani de Gandesa, va escriure cap a l'any 1950, al seu llibre *Notes d'història de Gandesa*, el següent: «De fa segles, la Fontcalda és la peça essencial en la vida de Gandesa i nosaltres opinem —i ho desitgem de cor— que aquest fontcaldisme, per comptes de minvar o estancar-se, anirà posant rails vitals cada dia més fondos en la consciència dels gandesans i en la història de Gandesa.» Així és i ho vam viure el primer diumenge de maig, el dia de la romeria. L'encisador indret de «simfonia d'aigua i roques» es va omplir de romers per visitar el santuari de la Mare de Déu de la Fontcalda; ells adoren la seva imatge i li demanen «dau-nos salut, puix podeu».

Aquest sentiment es va veure reflectit en la festa major del 2022. Hem sortit de la pandèmia i la festa ha ressorgit amb intensitat. El diumenge de la Mare de Déu va començar amb el Rosari de l'Aurora i la missa primera; la missa major, posteriorment, amb l'assistència de les autoritats i les pubilles i els hereus, acompanyats pels gegants Gori i Fontcalda. La festa grossa de Gandesa es va revestir amb les millors gales, amb la devoció que se sent per la Mare de Déu i l'estimació que no minva, alhora que posa arrels més fondos cada dia en la consciència de Gandesa, com ens ho recordava Mn. Manyà.

Fotoimatge 2001

Postals des d'Andalusia

«Encanteris a mida»

S'ha aixecat el teló del nou curs escolar 2022-2023, s'han obert de bat a bat les portes dels col·legis, s'han poblat les aules. La comunitat educativa es posa en marxa, programa les activitats, pren consciència de la seva responsabilitat. Els pobles i ciutats andalusos, igual que a tot arreu, canvien la fesomia urbana, amb l'arribada dels autocars als nuclis urbans, deixant les «caravanes infantils» camí dels seus col·legis respectius. Dues realitats importants: la primera, l'impacte de tantes crisis que colpegen alhora Europa i tot el món, amb guerres incloses, i la segona, la llista d'errors que es poden cometre per afrontar-les.

Pel que fa a la crisi, hem de ser conscients que cada crisi, també l'actual, en paraules del papa Francesc, és «un pas, un treball de part que comporta fatiga, dificultat, patiment, però que porta en ella l'horitzó de la vida, d'una renovació, porta la força de l'esperança. I aquesta no és «una crisi de canvi»: és una crisi de «canvi d'època». És una època la que canvia. No som canvis d'època superficials».

Pel que fa als errors que ens assetgen, hi ha el que s'ha denominat com «l'encanteri a mida». Davant de tants «desencantaments» com ens colpegen, ens passa pel cap combatre'ls amb «l'encanteri» de la tècnica, que sempre promet coses millors; «l'encanteri» d'una economia que ofereix possibilitats gairebé il·limitades en tots els aspectes de la vida als que aconsegueixen estar inclosos en el sistema; «l'encanteri» de propostes religioses menors, a mida de cada necessitat. «El desencantament té una dimensió escatològica», diu el Papa. Ataca indirectament, posant entre parèntesis tota actitud definitiva i, en el seu lloc, proposa aquells petits «encanteris» que fan d'«illa».

És l'hora de les comunitats educatives!

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Agraïment a Mn. Joan Guiteras

Moltíssimes gràcies, mossèn Joan, pels seus escrits al nostre estimat setmanari. Han estat 25 anys de treball. Pensant en el lector, ens ha deixat, d'una manera senzilla, unes lletres realment superbes, d'una intel·lectualitat i saviesa esplendoroses...

Hem après moltíssimes coses que ens han fet un gran bé, per reflexionar en la nostra interioritat... M'he fet un tip de fer-ne còpies i donar-les a les meves amistats més properes per tal de compartir els seus consells, anècdotes plenes de vida eclesial i sàvia experiència, pel bé de les persones, i que hem gaudit durant aquests darrers 25 anys...

Moltíssimes gràcies per tot.

PELEGRÍ BERNIAL I CASTELLS
Mollet del Vallès

Hipocresia

Com som capaços els humans de ser tan hipòcrites! Tots parlem de reciclatge, d'espai sense fum... Arran de tot el que veiem, no som capaços d'intentar no embrutar més la nostra natura: tant els boscos com el mar, els rius... i tot seguit ens omplim la boca de voler ser sostenibles. Quanta hipocresia!

Quan vas a un bosc, o bé a la platja, és increïble tot allò que hi trobes que no hi hauria de ser. No sé, hi ha alguna solució, o bé s'ha d'extingir la humanitat perquè la terra sigui novament sana?

PERE FREIXA
Maresme

La Mare de Déu del Roser

Vull fer ressò de la lloança a la Mare de Déu del Roser a la festa de Santa Maria de la Victòria, instituída pel papa Pius V després de la victòria obtinguda a Lepant contra la flota turca el 7 d'octubre del 1572, i que s'havia fet obligatòria per les Confraternitats del Sant Rosari l'any 1573.

Es va escollir la devoció del rosari perquè feia present Maria en la vida quotidiana de molts cristians. Un exemple el tenim quan el papa Francesc va clausurar, el mes de maig de l'any passat, la Marató del Rosari, on es resava perquè finalitzés la pandèmia, així com pels malalts, els difunts i els seus familiars. En aquesta pregària s'hi van unir milions de persones d'arreu del món. Animava, així, a continuar resant el rosari per totes aquestes intencions.

La crida de Maria en el Sant Rosari continua oberta a les generacions que es renoven d'acord amb els signes dels temps.

JOSEP VIDAL I BORRÀS
Lleida

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Rei dels britànics... i cap de l'Església

Els sobirans del Regne Unit ostenten des del segle XVI el càrrec de governadors suprems de l'Església d'Anglaterra

EDUARD BRUFAU

La mort d'Elisabet II i la proclamació del seu fill, Carles III, com a nou rei d'Anglaterra centren l'actualitat informativa i bona part de les converses quotidianes d'aquestes darreres setmanes. La successió al tron anglès és, naturalment, una qüestió d'Estat, però l'interès informatiu que suscita ja denota que la monarquia britànica té unes característiques peculiars que li donen una projecció que va més enllà de les fronteres estrictes del Regne Unit. Cal tenir present, per exemple, que el monarca anglès també és rei, i per tant cap d'Estat, del Canadà, d'Austràlia i de Nova Zelanda entre d'altres. Aquests països plenament sobirans eren antigues colònies britàniques que en el moment d'independitzar-se no es van constituir en repúbliques, sinó que van optar per continuar vinculats a la monarquia britànica.

Però sens dubte, el tret més singular dels reis anglesos és que no només són caps d'Estat, com tots els monarques del món, sinó també caps d'una Església, concretament de l'Església d'Anglaterra. Ni que sigui nominalment, aquest tret situa el sobirà del Regne Unit al costat dels caps de les altres Esglésies cristianes, com ara el Papa de Roma o el patriarca de Constantinoble. Tanmateix, a la pràctica, ja fa anys que els reis d'Anglaterra tenen poques atribucions reals en els afers eclesiàstics, i que el càrrec de governador suprem, malgrat la pompositat del títol, és més simbòlic que efectiu. El responsable màxim de l'Església anglesa, *de facto*, és l'arquebisbe de Canterbury i primat d'Anglaterra, ministeri que actualment recau en Mons. Justin Welby.

Amb tot, que el cap d'Estat sigui alhora cap de l'Església no deixa de ser una singularitat en l'Europa del segle

XXI. La conseqüència més evident és que, a diferència de la majoria de països occidentals, a Anglaterra no existeix la separació Església-Estat. Aquesta identificació de l'Estat amb una Església determinada havia produït en el passat problemes greus a les minories religioses, i fins i tot havia estat motiu de persecució, sobretot contra els catòlics. Naturalment, des de fa molt de temps, almenys des del segle XIX, les lleis asseguren com en qualsevol altre país democràtic la total llibertat de creença. De fet, la societat britànica actual és una de les més diverses del món pel que fa a matèria religiosa, i compta amb la presència de nombroses confessions cristianes (entre elles un catolicisme minoritari però força actiu) i altres religions, d'una manera notable l'islam, el judaisme i l'hinduisme.

Pel que fa a la influència del monarca anglès a l'hora de determinar la relació amb les altres Esglésies, el pes que pot exercir és força limitat. En tot cas, aquesta funció pertoca a l'arquebisbe de Canterbury. Així i tot, el complex organigrama del món anglicà fa que tampoc ell tingui potestat *de facto* sobre totes les Esglésies.

Malgrat qüestions com la del sacerdocí femení, les relacions entre l'Església d'Anglaterra i Roma són cordials

© FiledIMAGE / Shutterstock.com

El nou rei Carles III.

sies de la Comunió anglicana, que gaudeixen d'una àmplia autonomia. Un bon exemple el tenim en l'ordenació de dones, aprovada fa anys a l'Església d'Anglaterra però rebutjada en altres Esglésies anglicanes. A l'hora de tractar amb l'anglicanisme, doncs, Roma no es troba amb un sol interlocutor. Recapitulant, podríem dir que l'arribada al tron del Carles III no hauria d'afectar les relacions ecumèniques amb l'Església catòlica, que malgrat qüestions delicades com ara el sacerdocí femení, es poden considerar cordials.

Una mica d'història

La doble autoritat política i espiritual dels monarques britànics es remunta al segle XVI, durant el convuls regnat d'Enric VIII. Amb l'esclat del protestantisme a partir del 1517, i el consegüent trencament de Luter i Calví amb Roma, el rei anglès s'havia distingit per la seva acèrrima fidelitat a l'Església catòlica. Tan havia estat així, que fins i tot va escriure i publicar el 1521 un llibre titulat *Defensa dels set Sagraments*, on argumentava la veritat de la doctrina catòlica i ata-

cava luterans i calvinistes per haver suprimit o buidat de contingut real la majoria de sagraments. A l'hora de redactar-lo, Enric VIII va comptar amb l'assessorament del seu amic i mà dreta en el govern, sant Tomàs Mor, però, contra el que podria semblar, la iniciativa d'escriure l'obra va ser del Rei en persona, i la major part de la redacció també. Com era d'esperar la publicació del llibre, que anava dedicat al Pontífex, va ser molt ben rebuda al Vaticà, i el papa Lleó X va recompensar el rei anglès atorgant-li el títol de Defensor de la Fe.

Però el que havia començat bé es va acabar torçant per una qüestió que poc tenia a veure amb la religió; Enric VIII feia anys que estava casat amb Caterina d'Aragó, filla dels Reis Catòlics, i encara que el matrimoni havia tingut un total de sis fills, només els havia sobreviscut una nena. Sense descendents mascles, i atès que Caterina ja començava a ser gran, el rei va decidir separar-se'n i casar-se amb Anna Bolena, jove cortesana i dama de companyia de la Reina, de la qual el sobirà s'havia encapritxat. Per aconseguir-ho, però, li calia l'aprovació papal. Enric VIII va fer arribar la petició d'anul·lació a Roma, potser creient que el seu paper de defensor de la fe li aplanaria el camí, però el Papa no li ho va concedir. El Pontífex va considerar que la dispensa que s'havia concedit anys enrere a Enric VIII i Caterina per casar-se —ella era la viuda del seu germà, i per tant eren cunyats— ja havia estat una excepció prou important, i que ara l'anul·lació del matrimoni implicaria una banalització del sagrament.

La negativa del Papa va contrariar profundament el rei d'Anglaterra, que a partir d'aquell moment va buscar com fos anul·lar la unió amb Caterina d'Aragó i casar-se amb Anna Bolena. La solució a què va arribar a la fi Enric VIII va ser no reconèixer l'autoritat del Papa i crear una Església pròpia de la qual ella mateix es va erigir com a cap. Naixia així l'Església d'Anglaterra l'any 1534. La majoria de bisbes van secundar el rei, però una minoria important de catòlics de pes es van mantenir fidels a Roma, entre ells sant Tomàs Mor. El monarca, malgrat l'amistat que els havia unit, el va acabar executant, i Tomàs es va convertir en un dels molts màrtirs del catolicisme al Regne Unit.

Obsequis per a Elisabet II

La reina va visitar per primera vegada el Vaticà l'any 1961

ANTON TORRENTS MESTRE-ALBAREDA

Renebot del cardenal Anselm Maria Albareda

En ocasió del traspàs de la reina Elisabet II d'Anglaterra, hem recordat una anècdota sobre la primera visita que, ja coronada, va fer al Vaticà durant el mes de maig de l'any 1961.

El papa Joan XXIII li va encarregar al monjo de Montserrat Anselm Maria Albareda, prefecte de la Biblioteca Vaticana, abat de Ripoll i, més endavant, cardenal, que actués de *cicerone* durant la visita a les dependències del Vaticà i que escollís uns regals adients per a la reina.

Albareda va fer preparar una exposició amb llibres i documents inèdits relacionats amb la casa reial anglesa a les sales Borgia de la Biblioteca Vaticana. Li va fer entrega d'alguns documents molt apreci-

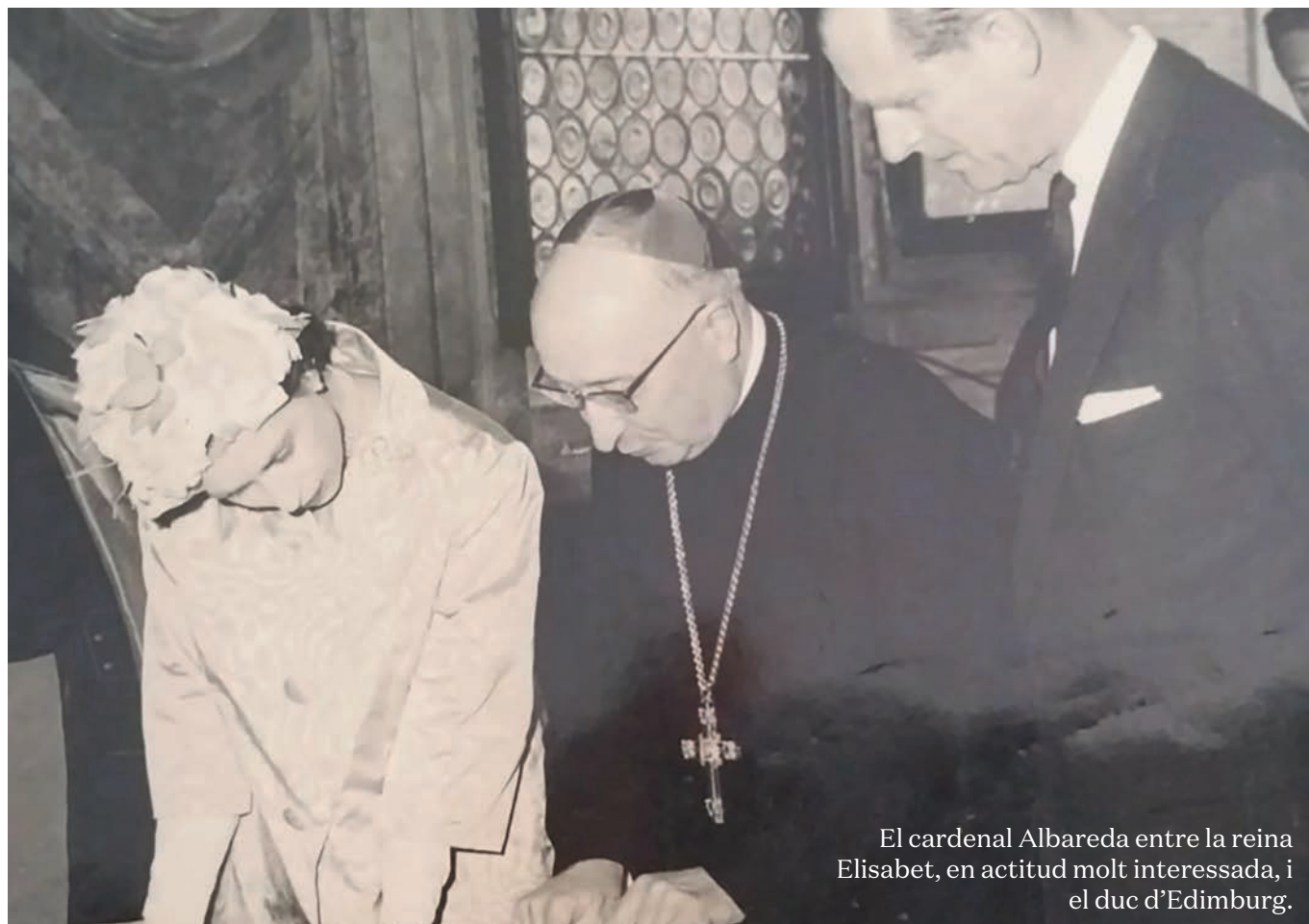
ats per la reina; entre d'altres, una versió de la Bíblia King James del 1611 i una còpia del còdex *Assertio septem sacramentorum adverses Martinum Lutherum*, que l'any 1521 Enric VIII va enviar al papa Lleó X en testimoni de fe i amistat i que, en reconeixement, el Papa concedia al rei el títol de *Defensor Fidei*.

També va fer preparar, per la prestigiosa casa Bulgari, un estoig amb una col·lecció de vint monedes d'emperadors romans, procedents de les catacumbes de Roma, que estava repetida en el medaller de la Biblioteca Vaticana. La curiositat és que vuit de les monedes eren d'emperadrius.

La sobirana, en agraïment, i atès

que Joan XXIII no assistia a aquests actes, va convidar Albareda a la taula de la presidència durant la recepció oficial que va oferir l'ambaixada anglesa al Palau de Villa Madama de Roma.

En un primer moment, va pensar a oferir a la reina una imatge de la Immaculada en relleu, col·locada sobre pedra de lapislàtzuli, feta el 1860, tot just declarat el dogma, però tenint en compte que es tractava d'una monarca d'un país protestant li va semblar que no era adient. D'aquesta imatge, al cap d'un mes, en va fer present als reis de Bèlgica Balduí i Fabiola, que van visitar Joan XXIII el mes de juny del mateix any.

El cardenal Albareda entre la reina Elisabet, en actitud molt interessada, i el duc d'Edimburg.

Segons els científics, l'origen de la Lluna es va produir fa uns 4.400 milions d'anys.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

L'origen de la Lluna

M'he trobat amb la notícia dels treballs realitzats sobre aquest tema per dos equips de científics (el de la parella William Hartmann i Donald Davis, i el de dos més, Alastair Cameron i William Ward) i també d'uns estudis posteriors, i he cregut que no seria pas desencertat parlar-ne.

És cosa ben sabuda que la Terra presenta clarament, des del punt de vista científic, una edat que ronda els 4.600 milions d'anys i que la Lluna té gairebé la mateixa edat, potser només uns 200 milions menys, dins de l'univers, que fa uns 13.800 milions d'anys que existeix. Ara bé, la Lluna, com a satèl·lit, és un cas fora de sèrie. És molt gran, té una massa que fa 1,2% de la de la Terra, mentre els satèl·lits més massius de Saturn i Júpiter la tenen de només 0,2% i 0,008% de la del respectiu planeta. A més, la Terra és l'únic planeta dels quatre menors (els altres tres són Mercuri, Venus i Mart) dotat amb el privilegi de tenir satèl·lit, perquè els dos petits que té Mart no ho són originàriament sinó asteroides capturats. Per què aquest privilegi de la Terra?

Ja fa anys que la solució es posà en un cataclisme que hagués fet desprendre de la Terra una porció d'ella que acabaria sent la Lluna. Qui ho va raonar amb més extensió va ser el geòleg canadenc Reginald Daly l'any 1946, que explicà com la Lluna seria el resultat d'una col·lisió gegantina entre una jove Terra i un cos de gran volum.

Tenia raó Daly? La resposta que avui dia se li ha donat és que sembla que sí. Gràcies a l'estudi cada vegada més detallat de la composició del terreny de la Lluna i a les poderoses simulacions fetes amb els ordinadors, s'han anat encaixant les peces d'aquest relat sorprenent, amb el convenciment que és el millor model que tenim per explicar l'origen de la Lluna fa uns 4.400 milions d'anys. Què va passar? Una Terra acabada de formar, encara poc ferma, va xocar amb un astre, que se l'ha anomenat Teia, gran com el planeta Mart, i el xoc va enviar quantitats enormes de material terrestre a l'espai que després es van agregar en gran part per constituir la Lluna. Aquesta és l'explicació que es té actualment per més segura. El satèl·lit que acabava de néixer es va anar allunyant de la Terra, tot giravoltant-la per l'atracció gravitatòria. I aquest allunyament encara dura. Actualment la Lluna s'aparta de la Terra uns 3,8 centímetres cada any, segons càlculs molt acurats dels astrònoms.

Nosaltres només hi afegirem que si no tinguéssim la Lluna no tindríem tampoc les marees, que beneficien la vida marina, i també indirectament la de la superfície terrestre. En l'existència del nostre satèl·lit hi veiem una vegada més la Providència divina, que ens ha regalat la possibilitat de com és la vida que tenim en el planeta que és casa nostra.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

TRADICIONS REMEIERES

L'ordi i la civada

El conreu de l'ordi (l·lat., *Hordeum vulgare*; cast., *cebada*) és antiquíssim i es remunta al temps del neolític, fa més de vint mil anys! D'ordi, n'hi ha de moltes varietats. És un cereal força semblant al blat, d'espigues molt llargues i amb arestes. Amb la farina d'ordi se'n feren els primers pans ara fa uns dotze mil anys. A la Roma imperial alguns anomenaven als gladiadors *Hordearii*, és a dir, «els menjadors d'ordi», atesa la peculiar energia que els donava la ingesta d'aquest cereal que, segons alguns savis grecs, com ara Plató i Pitàgores, tenia també la beneficiosa capacitat de promoure l'art de pensar. Al costat de Manresa hi ha un poblet —on hi viu part de la meua família i on el meu germà hi té el corral de les ovelles— que duu el nom de Viladordis (l·lat., *Vila-Hordeum*), on tradicionalment s'ha sembrat ordi i civada.

L'ordi és un cereal molt beneficiós per a la vista i per rebaixar la febre, tal com ho posaren de manifest els antics frares: «*Con la cantidad de granos de cebada que se cogen con la mano, en dos veces, hervida en media azumbre de agua de fuente, se prepara una cocción muy a propósito para ser refrescante y alimenticia contra los estados febriles. Y con la misma cantidad que se coge con la mano, hervida con una cucharada de miel y el agua a discreción, se prepara también una loción y una medicina muy saludable para los ojos enfermos e infecciones de la vista*» (*Pócimas de capuchino*, 50). Estudis recents han revelat que l'ordi contribueix a reduir els nivells

de colesterol, a alleujar les inflamacions osteoarticulars i les contractures musculars i és molt beneficiós per a les malalties del cor, a més d'enfortir la melsa i el pàncrees i, sobretot, a regular el bon funcionament de l'estómac i els budells. Tradicionalment, amb els grans d'ordi —de la variant *Hordeum distichon*— una volta germinats i torrats, i fermentats juntament amb el llúpul, se'n fa la cervesa europea més habitual.

També, amb la bullidura de l'ordi, se'n prepara un beuratge conegut amb el nom d'*ordiat* (l·lat. *Hordiate*), que és un excel·lent calmant «*de las inflamaciones gastrointestinales y es muy nutritivo para los convalecientes, además de fortalecer el páncreas. Además, la cebada cocida, en cataplasma, se ha mostrado muy eficaz para curar las llagas*» (*Pócimas de capuchino*, 50-51). Alguns, tanmateix, com a beuratge, prefereixen la «llet de civada» pel fet de ser la civada (l·lat., *Avena sativa*; cast., *avena*) un dels cereals més poderosos com a anti-oxidant. A més, la civada contribueix a eliminar les toxines i, semblantment a l'ordi, també ajuda a rebaixar els nivells del colesterol nociu. Finalment, vull recordar que els grans de civada contenen unes excel·lents proteïnes per enfortir la musculatura i, sobretot, aporten abundosa fibra a l'organisme que contribueix a facilitar el trànsit intestinal i, així, evita el restrenyiment.

Alguns científics han suggerit, recentment, que la civada pot contribuir positivament a prevenir els problemes de tiroides, ja que és un cereal que ajuda a controlar el bon funcionament d'aquesta glàndula, gràcies a la notable concentració de iode contingut als grans de civada. A l'article vinent us vull parlar, si Déu vol, sobre la figuera i les figues, de llarga tradició a la cultura bíblica i mediterrània.

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA

Arxiver dels Caputxins

L'ordi és un cereal molt beneficiós per a la vista i per rebaixar la febre.

JOSÉ LUIS KAUFMANN

El clan de los añosos
San Pablo, 2022, 214 pàg.

L'autor crea una sèrie d'esdeveniments inventats, protagonitzats per personatges ficticis, que traspuen tanta veracitat com humanitat. El lector compartirà el dia a dia d'un grup de persones que, a la tardor de la seva vida, decideixen continuar servint a Déu de la millor forma que saben fer-ho: ajudant el proïsme.

DIVERSES AUTORES

Etty Hillesum: una mujer confinada en Dios
Fonte-Monte Carmelo, 2021, 102 pàg.

En una època cruel en la història d'Europa, Etty Hillesum, encoratjada per la seva relació d'immensa tendresa amb Déu, va obtenir prou força per atendre les necessitats dels més innocents. «Voldria ser el bàlsam per a totes les ferides», afirmava. Sis psiquiatres i psicòlogues de diferents generacions reflexionen sobre el seu llegat.

JOSÉ MANUEL BERNAL LLORENTE

Del ritualismo, líbranos, Señor
CPL, 2022, 276 pàg.

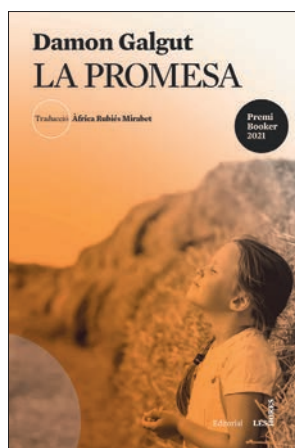
Aquestes pàgines volen aprofundir en el sentit de la litúrgia que celebrem i descobrir les implicacions existencials i vitals que comporta endinsar-se en la significació ètica i exigent de la litúrgia. El seu contingut és el resultat de molts anys de docència i estudi per part de José Manuel Bernal Llorente, expert en la matèria.

PEDRO ZUAZUA GIL

Días para ser gato
Duomo, 2022, 302 pàg.

Després d'afirmar rotundament que a casa seva no hi entraria cap gat, el Pedro va adoptar la petita Mía. Quatre anys més tard, Atún, travessava el llindar de casa seva. Tots tres —Mía, Atún i Pedro— començaven una nova vida. En aquestes divertides històries, l'autor narra nombroses anècdotes sobre el món felí per aprendre a ser una mica més gats.

DAMON GALGUT

La promesa
Les Hores, 2022, 320 pàg.

Els Swart són una família sud-africana blanca propietaris d'una granja als afores de Pretòria. La família es va retrobant al llarg dels anys en diferents vetllades. Després de molts anys de servei, a la Salomé se li va prometre una casa i una terra pròpies, però, a mesura que passen les dècades, aquesta promesa continua sense complir-se.

TONI POU

Si un dit assenyala la lluna
Anagrama, 2021, 222 pàg.

Per què un home de lletres com Calvino professava tanta admiració literària per un home de ciència com Galileu? Toni Pou, periodista dedicat a la divulgació científica, té la intuïció que la resposta es troba en el telescopi amb què Galileu va canviar el món fa 400 anys. Una original aventura on es combina ficció i realitat...

CRÍTICA DE CINEMA

JOSEP ROVIRA I CLAVERAS
Graduat en Cinematografia

CAMINO A LA PERDICIÓN

DIRECCIÓ: Sam Mendes
INTÈRPRETS: Tom Hanks,
Paul Newman, Jude Law,
Tyler Hoechlin, Daniel Craig,
Jennifer Jason Leigh
MÚSICA: Thomas Newman
Cinema negre
Estats Units
119 minuts

Road to Perdition («Camino a la perdición»)

Road to Perdition és una pel·lícula del 2002 dirigida per Sam Mendes i protagonitzada per Tom Hanks, Paul Newman, Jude Law i Daniel Craig.

El film, ambientat a l'època de la Gran Depressió, tracta sobre el turbulent camí d'un assassí a sou (Hanks) i el seu fill entre la fuga (d'un altre assassí a sou, Jude Law) i la cerca (d'un dels fills —Craig— del capo —Newman— d'una família).

Aquesta és la tercera pel·lícula de Mendes, la següent després de ser oscaritzat per *American Beauty*, i tot i que no va tenir el mateix èxit, és possiblement millor que aquesta. Els personatges de Mendes sempre són estranyament propers, és a dir, són secs, greus, esbojarrats, maníacs i més, tanmateix, pots arribar a entendre'n els diàlegs o actes.

Road to Perdition té escenes espectaculars, per exemple, una de les que més pot impactar a l'espectador és quan Hanks, convertit en una llum blanca pampalluguejant, crivella Paul Newman i tots els que l'acompanyen entre un silenci desolador únicament trencat per

la música de Thomas Newman. És molt destacable l'ús del so en aquesta seqüència (no n'hi ha), en comparació amb altres escenes on també entren en acció pistoles o metralleres i sonen a tot volum.

L'ús de l'enquadrament recorda en simplicitat i eficàcia i sentit Howard Hawks. En diferents moments de la pel·lícula, Mendes usa multi escales entre Paul Newman i el seu fill, Daniel Craig, en qui perd la fe i el respecte, i amb un dels seus homes propers de més confiança, Hanks. Amb el primer, les multi escales són llunyanes, a un se'l veu borrós en un primer pla dorsal i a l'altre en pla general frontal, deixant clares la distància i la divergència entre ells. Amb el segon, les multi escales són tan properes que els rostres s'arriben fins i tot a solapar entre ells en algun pla, mostrant la proximitat entre tots dos personatges.

La moralitat del film és aparentment senzilla, ja que Tom Hanks busca venjança, i com es llegeix en el mateix títol, això és un camí a la perdició.

AMB BON HUMOR

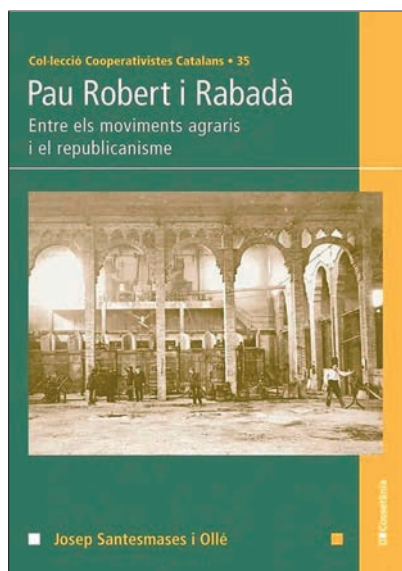

CRÍTICA LITERÀRIA

JOSEP M. GRAU PUJOL
Historiador

El cooperativisme a l'Alt Camp

JOSEP SANTESMASES I OLLÉ
Pau Robert Rabadà. Entre els moviments agraris i el republicanisme
Fundació Roca i Galès, 2022, 96 pàg.

Aquest volum és el 35è de la Col·lecció Cooperativistes Catalans que edita la Fundació Roca i Galès des de l'any 2005. En aquesta ocasió es biografia Pau Robert (Vila-rodona (1873-1926), fill d'una família de propietaris. La seva ideologia era nacionalista republicà, participà en la política local (fou regidor i alcalde el 1909), comarcal (diputat provincial pel districte de Valls-Montblanc) i nacional (diputat de la Mancomunitat de Catalunya).

Com a home arrelat a la terra i conscient de la problemàtica pagesa, liderà el moviment agrari associatiu, on participà amb la Unió de Vinyaters de Catalunya, la Federació Agrícola de l'Alt Camp de Tarragona i la Societat de Treballadors Agrícoles de Vila-rodona, poble on el 1918 s'implicaria en la construcció del Celler Cooperatiu. Lluità contra el caciquisme, el frau en el vi i alcohol, a més de fomentar la modernització dels sistemes de producció agraris.

Com a dirigent polític, afavorí la millora de camins i carreteres, el projecte de ferrocarril transversal Tarragona-Cervera-Ponts, necessari per a la comercialització del vi, la repoblació forestal i també la conservació del monestir de Santes Creus. Divulgà el pensament republicà a través de mítings arreu de la demarcació. Recordem que els Sindicats Agrícoles, a banda de la funció econòmica, tenien un component social a través d'una escola pròpia, un cafè, sala de ball i cinema, llocs on socialitzar.

Com a molts altres llocs, Vila-rodona disposava de dos sindicats, que corresponien als dos blocs en què es fragmentava la societat, un de conservador i un altre de republicà. En una economia dependent de l'agricultura, és bàsic entendre les divisions socials, els canvis i l'evolució de les mentalitats. Els estudis a nivell local ens ajuden a completar el trencaclosques de la història i constatar les similituds entre territoris.

Es tracta d'un acurat treball basat en fonts primàries, l'arxiu familiar, el del Sindicat, el Municipal, la Diputació i el diocesà, a banda d'una exhaustiva recerca a través de la premsa de Valls o de Barcelona. En aquest aspecte, hem de reafirmar la importància de la seva digitalització per als investigadors, circumstància que no ha avançat a la ciutat de Reus, malgrat el seu dinamisme periodístic. Ens trobem amb una obra que complementa el coneixement del cooperativisme al sud del Principat i en recomanem la seva lectura per entendre l'esforç i les penúries dels nostres avantpassats.

RAUXA

Amb motiu d'«Alcarràs» (I)

La directora Carla Simón ha aconseguit amb *Alcarràs* una obra equilibrada i alhora plena de vida. Ha esquivat el risc principal que es corre quan es tracta la qüestió del camp i de la vida agrícola, que és l'enfocament nostàlgic i idealitzat. La pel·lícula, al contrari, no s'allunya mai del realisme de la vida quotidiana. Simón evita caure en els dos extrems propis de l'expressió artística postmoderna, tant la mirada intimista i sentimental com la crítica agra i desenganyada. El que defineix *Alcarràs* és una sorprenent objectivitat entranyable.

En aquest retrat d'una família d'avui destaca l'alegria inherent dels nens, que no deixen mai de jugar. Són capaços de crear els seus propis mons del no-res, i la innocència els permet sobrevolar el conflicte familiar i la profunda transformació del seu entorn. Aquesta joia infantil contrasta amb l'alienació fàcil dels adolescents —tan present i efectiva a les àrees urbanes com a les rurals— i amb els maldecaps dels adults. Així i tot, el regust que deixa tot aquest quadre no és gens amarg. Els membres de la família no viuen reclosos en ells mateixos, i, a diferència dels ambients acomodats i benestants, aquests agricultors de Ponent es diuen les coses tal com són, les bones i les dolentes. Les ferides, les desconfiances i els recels de seguida surten a la llum, de manera que no tenen temps de podrir-se i contaminar les relacions personals. Per això la família continua unida malgrat tot. Aquesta comunicació clara i directa és propiciada per la mateixa realitat en què viuen, marcada pel treball físic, al qual no dediquen vuit hores al dia. Pencaires de primera, per a ells vida i feina són una sola cosa.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

40 DIES PER LA VIDA

El **diumenge 26 de setembre**, a les 20.00, missa d'inici de campanya a la parròquia de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa de Barcelona (c/ Consell de Cent, 110).

MN. MARTÍ I BONET

El **dimecres 28 de setembre**, a les 19.00, presentació del llibre *Fides et auditu. Josep M. Martí i Bonet, mig segle amb el patrimoni de l'Església* a l'aula magna del Seminari de Barcelona (c/ Diputació, 231 - Barcelona).

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

El **dimecres 28 de setembre**, a les 19.00, cicle de jornades de reflexió «Quatre arrels de la creació» organitzat per la Fundació Joan Maragall i l'Albergueria de Vic amb la xerrada *El gruix humà* amb Joan Carles Mèlich i Susanna Rafart. Serà a la seu de la Fundació Joan Maragall, c/ València, 244 - Barcelona.

CATALONIA SACRA

El **divendres 30 de setembre**, a les 17.00, visita guiada *La façana de Sant Miquel de la basílica de la Mercè de Barcelona* amb Elisenda Rosàs. Informació: reserves@cataloniasacra.cat.

MIGRA STUDIUM

El **dissabte 1 d'octubre**, a les 19.00, vetlla de pregària davant del CIE de la Zona Franca de Barcelona amb el lema «Construïm un futur sense CIE».

Girona

CATEDRAL

SANT COSME I SANT DAMIÀ

El **dilluns 26 de setembre**, a les 11.00, aplec a l'ermita dels Sants Metges (Sant Julià de Ramis).

ISCRG

El **dimarts 27 de setembre**, a les 18.00, inauguració del curs de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona: missa i lliçó inaugural d'Arturo Fernández so-

bre *L'ésser humà davant de la Raó infinita i l'Amor creador* al Seminari diocesà de Girona (pujada Sant Martí, 12).

DAVID JOU

El **dimarts 27 de setembre**, a les 19.00, conferència de David Jou sobre *Cant espiritual, poesia i ciència, en l'experiència cristiana* al monestir de Sant Daniel de Girona.

ORDENACIÓ

El **diumenge 2 d'octubre**, a les 17.00, ordenació presbiteral del diaca Carles Sánchez a la catedral de Girona.

Lleida

NO-VIOLÈNCIA

El **dimarts 27 de setembre**, a les 19.30, taula rodona *És la no-violència una alternativa realista a la guerra?* amb Oriol Quintana i Joan Morera al Paraninfo de l'Acadèmia Mariana de Lleida.

SANTA TERESINA

El **dissabte 1 d'octubre**, a les 9.30, eucaristia en català; a les 12.30, eucaristia en castellà; a les 19.30, eucaristia solemne presidida pel P. Àngel M. Briñas (català); el **diumenge 2**, trobada fraterna de zeladores, zeladors i peregrins; a les 10.30, acollida; a les 11.00, eucaristia presidida pel P. Briñas; a les 12.15, reunió; a les 12.30, reportatge sobre santa Teresina. Serà al santuari-parròquia Santa Teresina de l'Infant Jesús de Lleida.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

El **cap de setmana del 7 al 9 d'octubre**, trobada de natura i contemplació *Contemplació. Natura i pregària del cor*. Organitza: Toni Pou. Més informació: tel. 973 291 699.

Tarragona

MARE DE DÉU

DE LA MISERICÒRDIA

El **diumenge 25 de setembre**, a les 11.00, ofici solemne presidit per l'arquebisbe Joan Planellas a la plaça del Santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia de Reus.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcristiana](https://twitter.com/catcristiana)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

[Catalunya Cristiana](https://www.youtube.com/channel/UC...)

Director: Òscar Martí Navarro
Consiliari: Mn. Miquel Ramón Fuentes
Sotsdirectora: Carme Munté Margalef

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana:
Marcos Aceituno, Maria Balart, Pilarín Bayés, Joan Boronat, Pilar Casals, Joan Ramon Farré, Juanjo Fernández, Antonio Gil, Jaume González Padrós, Marcos Goñi, Josep Maria Grau, Pilar Guembe, Joaquim Meseguer, Ignasi Miranda, Glòria Monés, Beatriz Moretó, Andreu Muñoz, Francesc Nicolau, M. C. Orduña, Joan Pallarès-Personat, Francesc Roig, Josep Rovira, Jordi Sánchez, Valentí Serra, Lluís Solà, Sebastià Taltavull, Anton Torrents Mestre-Albareda

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

MAC

Diversos són els biblistes que cada setmana reflexionen sobre l'Evangeli de la setmana dins de la nostra secció Comentari de la Paraula. Cadascú té la seva manera de fer. Ara bé, només és una la persona encarregada d'il·lustrar aquests textos: Glòria Monés. Parlem amb aquesta artista sobre els seus magnífics dibuixos, que ajuden sempre als nostres lectors a copsar la saviesa del missatge evangèlic.

Glòria, què significa per a tu dibuixar?

Sempre he dibuixat. De petita, em divertia i feia riure als meus companys de classe dibuixant a la pissarra. Més tard, vaig estudiar Magisteri i Belles Arts, cosa que em va permetre impartir classes de plàstica a Primària i Secundària. Des de fa un parell d'anys em dedico a la pintura digital, però he conreat moltes tècniques diferents.

Fa ja dotze anys que col·labores setmanalment a Catalunya Cristiana.

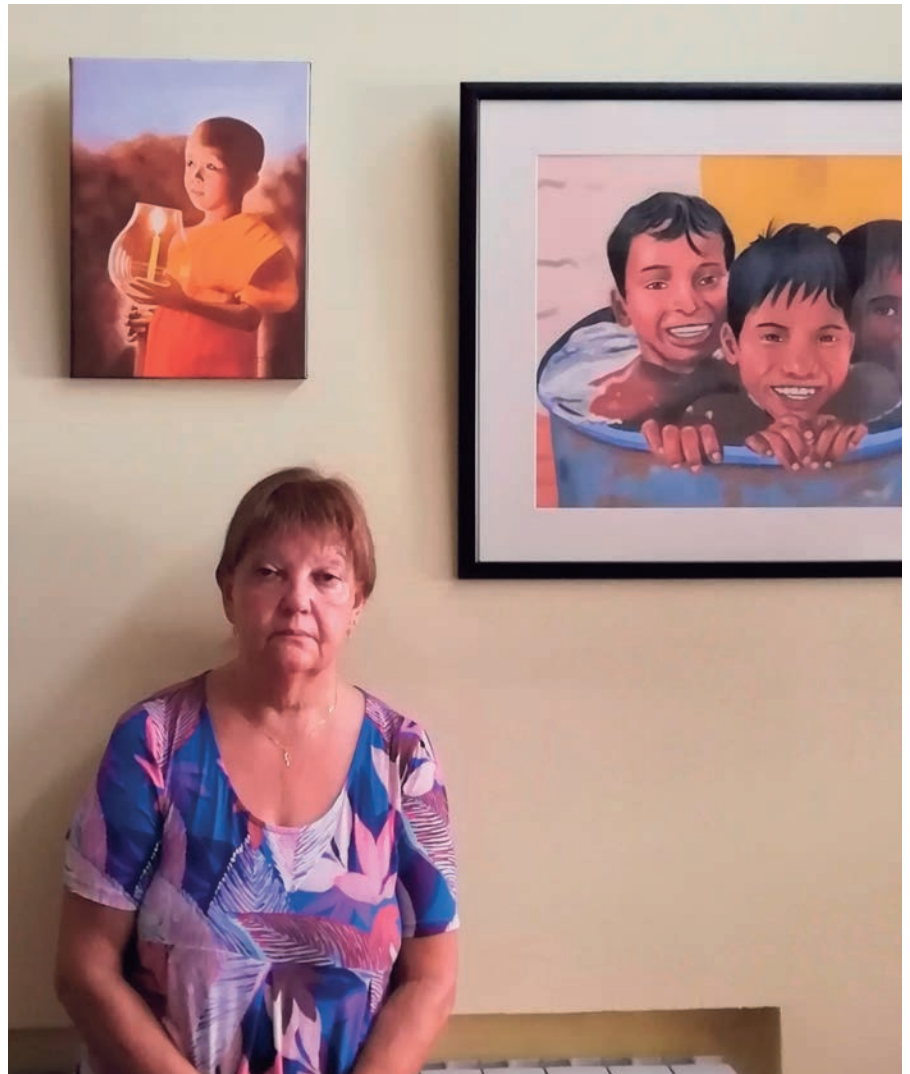
Sí. Per a mi, és un plaer il·lustrar els evangelis setmanals. Realment, gaudeixo molt amb aquesta feina. Crec que és molt important que els textos vagin acompanyats d'una il·lustració. Això fa que per al lector sigui més entenedor i, per què no, més atractiu. Sens dubte, així, les persones poden acostar-se a la fe de la mateixa manera que segles enrere, quan les persones contemplaven les pintures de les parets de les esglésies i entenien el que els explicaven.

Quin és el procés que dus a terme a l'hora de dibuixar l'Evangeli del diumenge?

Primer, llegeixo el text i, després, vaig pensant quina part de l'Evangeli il·lustraré i si li donaré un aspecte simbòlic o més aviat realista. Fins fa dos anys feia servir la tècnica tradicional (pastel, grafit, llapis de color...), però ara ho faig de manera digital, ja que és una tècnica que m'ofereix moltes possibilitats.

Com definiries aquests dibuixos?

Glòria Monés il·lustra cada setmana l'Evangeli del diumenge

«Els meus dibuixos són senzills i entenedors»

Senzills i entenedors per a la gent que els ha de veure, és a dir, per als lectors del setmanari. He de dir, però, que les obres que faig habitualment són més elaborades.

Les teves il·lustracions es caracteritzen per tenir com a motiu principal la figura humana.

Doncs sí, la veritat és que la figura humana ocupa gran part de les meves obres, i sobretot les persones de diferents ètnies. Des de sempre m'han interessat i he intentat documentar-me per tal de fer-les el més creïbles possible. M'entusias-

ma la figuració. Certament, mai no he gaudit contemplat un quadre abstracte o informalista.

Per a tu, què és més fàcil dibuixar una persona o un paisatge?

He conreat poc la temàtica paisatgística, però m'agrada. De vegades m'hi he dedicat, però es tracta d'un paisatge més aviat inventat i una mica màgic. Per a mi, el paisatge és més fàcil de realitzar que la figura humana, ja que aquesta és molt més complexa i difícil de plasmar, ja sigui en paper, en tela o en format digital.

40 DÍAS POR LA VIDA.
EL PRINCIPI DE LA FI DE L'AVORTAMENT

www.40diasporlavidabcn.es

Barcelona

Del 28 de setembre al 6 de novembre de 2022

LA TEVA
**PREGÀRIA
SALVA
VIDES**

Vine 1 hora a pregar!

T'esperem davant de:

Clínica EMECE
Clínica DALMASES
Clínica ARAGÓN

Tria la teva hora entre les
8h i les 20h i apunta't

Missa d'inici de campanya

Diumenge 26 setembre / 20 h
Parròquia de la Mare de Déu
de la Medalla Miraculosa

Missa de meitat de campanya

Diumenge 16 d'octubre / 19:15 h
Catedral de Barcelona

Missa de final de campanya

Diumenge 6 novembre / 20:15 h
Parròquia S. Vicenç de Sarrià

MÉS INFORMACIÓ

✉ barcelona40diasporlavid@gmail.com

☎ 644 66 38 09

🌐 www.40diasporlavidabcn.es

🌐 www.40diasporlavid.online